

# รายงานการวิจัย

## เรื่อง

ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์

**The Satisfaction of students' Using Building and Area of  
Ratchaphruek College**

โดย

นางสาวประภัสสร กิตติมนิรม

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากวิทยาลัยราชพฤกษ์

ปีการศึกษา 2552

# รายงานการวิจัย

## เรื่อง

ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์

**The Satisfaction of students' Using Building and Area of  
Ratchaphruek College**

โดย

นางสาวประภัสสร กิตติมนิรม

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากวิทยาลัยราชพฤกษ์

ปีการศึกษา 2552

ปีที่ทำวิจัยเสร็จสิ้น 2553

ชื่อโครงการวิจัย            ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์  
ชื่อผู้วิจัย                    นางสาวประภัสสร กิตติมนิรม  
ปีที่ทำการวิจัย                2553

## บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ 1) เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ 2) เพื่อศึกษาสภาพการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ข้อมูลที่ใช้ศึกษาได้จากนักศึกษาระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยราชพฤกษ์ทั้งสามกลุ่มการเรียน คือ กลุ่มการเรียนปกติ กลุ่มการเรียนภาคสมทบค่า และกลุ่มการเรียนภาคสมทบเสาร์-อาทิตย์ ประจำปี การศึกษา 2552 ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2552 จำนวน 341 ราย คำนวณกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากร จำนวน 2,287 คน โดยใช้ตารางของทาโร ยามาเน่ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง ชนิดอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) แบบ Stratified Sampling โดยแบ่งประชากรที่แตกต่างกันในเรื่อง กลุ่มการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการทดสอบความแตกต่างของเพศนักศึกษาโดยใช้สถิติ t- test และใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way Analysis of Variance) สำหรับชั้นปีและคณะที่สังกัด หลังจากนั้นทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี Least Square Difference (LSD)

ผลจากการวิจัยพบว่า 1) สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 ในคณะบริหารธุรกิจ 2) นักศึกษามีการใช้ประโยชน์จากอาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า นักศึกษาใช้ประโยชน์อาคารและสถานที่อยู่ในระดับมากเพียงด้านเดียว คือ ห้องเรียน ที่เหลืออยู่ระดับน้อย 3) นักศึกษาให้คะแนนสภาพการใช้อาคารและสถานที่ในภาพรวมอยู่ในระดับไม่สมบูรณ์แต่พอใช้งานได้ เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ห้องเรียนอยู่สภาพการใช้งานสมบูรณ์ใช้การได้ดี ที่เหลืออยู่ในสภาพการใช้งานไม่สมบูรณ์แต่พอใช้งานได้ และ 4) นักศึกษามีความพึงพอใจในการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านโดยเรียงลำดับจาก

ค่าเฉลี่ยมากลงมา ห้องประชุมและห้องสัมมนา การรักษาความปลอดภัยภายในวิทยาลัยราชพฤกษ์ อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องคอมพิวเตอร์ และห้องบริการต่างๆ ห้องกิจกรรม สถานที่ออกกำลังกาย และนันทนาการ สำนักหอสมุดและห้องผลิตสื่อศูนย์คอมพิวเตอร์ บริการ การจัดสภาพแวดล้อมและระบบสาธารณูปโภคของวิทยาลัย โรงอาหารหรือสถานที่รับประทานอาหาร และบริเวณสถานศึกษา

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และคณะที่สังกัด เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ นักศึกษาที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์แตกต่างกัน

Project: The Satisfaction of students' Using Building and Area of Ratchaphruek College  
Research: MISS PRAPATSORN KITTIMANOROM  
Year: 2010

### **Abstract**

The purpose of this research were 1) to study the efficiency of using building and area of Ratchaphruek College, 2) to determine working condition of building and area of Ratchaphruek College, and 3) to identify the level of students' satisfaction of using building and are of Ratchaphruek College.

The population of this research was students in academic year 2009, who were studying at Bachelor' degree at Ratchaphruek College in 3 group of study: normal program, night program, and weekend program. The research sample consisted of 341 samples that calculated from Yamane formula with 95% confidential interval. The stratified sampling method was used to random sampling. The data was analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and One – way Analysis of Variance with Least Square Difference (LSD).

The results of this research were found that 1) most respondents were female and studying in freshman year in faculty of business administration. 2) Students were overall using building and area of Ratchaphruek College at low level. However, using classroom was the only factor that students were using building and area of Ratchaphruek College at high level. 3) Students were scored the condition of building and area of Ratchaphruek College at incomplete level, but fairly used. However, classroom condition was the only factor in high condition. 4) Students had overall satisfied at medium level.

The results of testing hypothesis were found that comparing the level of students' satisfaction was divided into sex, year of study, and faculty. Student that had difference status had differently satisfied of using building and area of Ratchaphruek College at .05 significant level.

## กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์  
ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่าน

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร.อณาวุฒิ ชูทรัพย์ อธิการบดี และ อาจารย์สันธยา คารารัตน์  
รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร และคณะกรรมการการวิจัยวิทยาลัยราชพฤกษ์ ที่ได้ให้โอกาสและทุน  
สนับสนุนในการทำวิจัย ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ ที่ให้  
ความช่วยเหลือ คำแนะนำในการทำวิจัย

การจัดทำรายงานครั้งนี้จะสำเร็จลงไม่ได้ หากไม่ได้รับความร่วมมือและความอนุเคราะห์  
จากผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถาม ทำให้ได้รับ  
ข้อมูลที่สมบูรณ์ และครบถ้วน

นางสาวประภัสสร กิตติมนโรรม

กันยายน 2553

## สารบัญ

หน้า

|                         |   |
|-------------------------|---|
| บทคัดย่อภาษาไทย.....    | ก |
| บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... | ข |
| กิตติกรรมประกาศ.....    | ค |
| สารบัญ.....             | ง |
| สารบัญตาราง.....        | ฉ |

### บทที่

#### 1 บทนำ

|   |   |
|---|---|
| 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....       | 1 |
| 1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....              | 2 |
| 1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....                  | 2 |
| 1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....                    | 3 |
| 1.5 ระยะเวลาดำเนินการวิจัย.....               | 3 |
| 1.6 สถานที่ทำการวิจัย.....                    | 3 |
| 1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ.....                      | 4 |
| 1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย..... | 4 |

#### 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

|   |    |
|---|----|
| 2.1 วิทยาลัยราชพฤกษ์.....                     | 5  |
| 2.2 ความสำคัญของการบริหารงานอาคารสถานที่..... | 9  |
| 2.3 การจัดการอาคารสถานศึกษา.....              | 14 |
| 2.4 การใช้ประโยชน์อาคารสถานที่.....           | 22 |
| 2.5 การบำรุงรักษาอาคารสถานที่.....            | 26 |
| 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....                | 29 |

## สารบัญ (ต่อ)

|  | หน้า |
|--|------|
| บทที่  |      |
| 3 วิธีดำเนินการวิจัย   |      |
| 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....                                       | 32   |
| 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....                                    | 33   |
| 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....   | 33   |
| 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....  | 34   |
| 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล   |      |
| 4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง.....            | 37   |
| 4.2 ลักษณะการใช้ประโยชน์อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์...  | 39   |
| 4.3 สภาพการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์.....          | 41   |
| 4.4 ความพึงพอใจในการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์..... | 42   |
| 4.5 การทดสอบสมมติฐาน.....  | 52   |
| <b>การทดสอบสมมติฐาน</b>  |      |
| 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ  |      |
| 5.1 สรุปผลการวิจัย.....  | 69   |
| 5.2 อภิปรายผล.....   | 75   |
| 5.3 ข้อเสนอแนะ.....  | 78   |
| เอกสารอ้างอิง.....   | 80   |
| ภาคผนวก.....   | 83   |

## บทที่ 1

### บทนำ

#### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และการพัฒนาประเทศจะสำเร็จด้วยดีขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง คือ การศึกษา การศึกษามีหน้าที่พัฒนาคนเพื่อนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประเทศ ประชากรที่มีคุณภาพสูง คือ ผู้ที่มีการศึกษาสูง มีความรู้ ทักษะและความสามารถที่จะนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่การทำงานตามอาชีพของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นสถาบันการศึกษา และการศึกษาก็เป็นพื้นฐานของความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ

อาคารและสถานที่จัดได้ว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งของสถานศึกษาที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นหากผู้บริหารสถาบันการศึกษารวมทั้งผู้เรียนมุ่งหวังให้การเรียนการสอนบรรลุผลอย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดอาคารสถานที่ของสถานศึกษาให้อยู่ในสภาพที่ดี มีปริมาณเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องประชุม หรือแม้กระทั่งห้องอาหารก็ตาม ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ อย่างพอเพียง เช่น บันไดขึ้นลง โตะเก้าอี้ ห้องส้วม แม้กระทั่งระบบป้องกันเพลิงไหม้ และสัญญาณเตือนภัยต่างๆ รวมไปถึงสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น ทางเดินระหว่างตึก ที่นั่งรอระหว่างเรียน เป็นต้น เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากที่สุด อาคารและสถานที่ของสถาบันการศึกษามีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อผู้ใช้งานเป็นอย่างมาก การวางแผนด้านการจัดการอาคารและสถานที่จึงที่เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้สถานศึกษาดำเนินงานได้โดยสะดวก ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่องานด้านนี้ไม่น้อยไปกว่าด้านอื่นๆ ภายในสถานศึกษา เพราะเป็นแหล่งที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครูผู้สอนให้เป็นแหล่งถ่ายทอดวิทยาการของชุมชน งานบริหารอาคารสถานที่จึงเป็นงานที่สำคัญที่ผู้บริหารต้องพิจารณาพิถีพิถันและบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุด (กรมสามัญศึกษา, 2540)

ทีมผู้บริหารวิทยาลัยราชพฤกษ์ได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการอาคารและสถานที่ที่เป็นอันมาก ดังจะเห็นได้จากการวางแผนการก่อสร้างอาคารหลังแรกที่มีชื่อว่า อาคารเฉลิมพระเกียรติฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี เป็นอาคารเรียน 5 ชั้น ประกอบไปด้วยห้องเรียนที่ทันสมัย มีห้องปฏิบัติการเฉพาะสาขาวิชาที่พร้อมด้วยอุปกรณ์ในการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกที่

เพียบพร้อมและเพียงพอต่อความต้องการที่เพิ่มขึ้น นอกจากอาคารเรียนที่ทันสมัยแล้ว ทางวิทยาลัยได้สร้างอาคารกิจการนักศึกษาเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ด้วยการทำกิจกรรมที่หลากหลายตามความสามารถของนักศึกษา เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมดนตรี กิจกรรมวิชาการ เป็นต้น เพื่อฝึกให้นักศึกษามีกิจกรรมที่แสดงออกถึงความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี และเพื่อรองรับนักศึกษาในการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้งด้านการศึกษาค้นคว้า และการปฏิบัติจริง นอกจากนี้ภายในวิทยาลัยมีส่วนพักผ่อน ศาลาไทย สระบัว ตามบริเวณหน้าอาคารเรียน เพื่อส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การเรียนรู้ของนักศึกษาทุกพื้นที่ของวิทยาลัยอีกด้วย (วิทยาลัยราชพฤกษ์, 2553)

ความสำคัญของการบริหารอาคารสถานที่ที่มีประสิทธิภาพได้ จะต้องศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาในปัจจุบันของปัญหาและความต้องการ การวางแผน การดำเนินการตามแผน และการประเมินผล เช่นเดียวกับการบริหารงานอื่นๆ (เปี่ยมศักดิ์ เหล่าอัน, 2546) เพื่อการวางแผนด้านการบริหาร การจัดการอาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์ของอาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ และเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไข และวางแผนการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์เพื่อให้เกิดความพึงพอใจสูงสุดต่อการใช้งานต่อไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์
2. เพื่อศึกษาสภาพการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์

### สมมติฐานการวิจัย

สภาพภาพนักศึกษาก็แตกต่างกันส่งผลต่อระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์แตกต่างกัน

## ขอบเขตของการวิจัย

### 1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ทั้งสามกลุ่มการเรียนคือ กลุ่มการเรียนปกติ กลุ่มการเรียนภาคสมทบค่ำ และกลุ่มการเรียนภาคสมทบเสาร์-อาทิตย์ ประจำปีการศึกษา 2552 ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2552 จำนวน 2,287 คน (ที่มา: งานทะเบียนและวัดผล 1 ธันวาคม 2552)

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยราชพฤกษ์ทั้งสามกลุ่มการเรียนคือ กลุ่มการเรียนปกติ กลุ่มการเรียนภาคสมทบค่ำ และกลุ่มการเรียนภาคสมทบเสาร์-อาทิตย์ ประจำปีการศึกษา 2552 คือ คณะบริหารธุรกิจ คณะบัญชี คณะนิติศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) คำนวณกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากร โดยใช้ตารางของทาโร ยามานะ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างจะมีจำนวนทั้งสิ้น 341 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ครอบคลุมถึงเรื่องความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ได้แก่ สภาพการใช้อาคารและสถานที่ การใช้ประโยชน์อาคารและสถานที่ และความพึงพอใจต่อการใช้อาคารสถานที่ ซึ่งตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา ได้แก่ เพศ ชั้นปี สาขาวิชาและคณะที่ตั้งกัก

2.2 ตัวแปรตาม คือ สภาพการใช้อาคารและสถานที่ การใช้ประโยชน์อาคารและสถานที่ และความพึงพอใจต่อการใช้อาคารสถานที่

## ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาดำเนินการวิจัย 4 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือนเมษายน ถึง เดือน กรกฎาคม 2553

## สถานที่ทำการวิจัย

สถานที่ดำเนินการศึกษา คือ วิทยาลัยราชพฤกษ์ ถนนนครอินทร์ ตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

### นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกส่วนบุคคลในเชิงบวกของนักศึกษาที่มีต่อการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ความรู้สึกพึงพอใจจะมีมากหรือน้อยนั้น จะขึ้นอยู่กับความต้องการของบุคคลและปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ
2. อาคาร หมายถึง อาคารหรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้ในการเรียนการสอน และเพื่อการเรียนรู้ในวิทยาลัยราชพฤกษ์ ประกอบด้วย อาคารเฉลิมพระเกียรติฯ และ โรงอาหาร
3. สถานที่ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนตามหลักสูตร รวมถึงมุ่งสนองความสะดวกและความต้องการของนักศึกษาในวิทยาลัยราชพฤกษ์

### ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้ข้อมูลพื้นฐานของการใช้ประโยชน์ของอาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์
2. ทราบความพึงพอใจในการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์
3. นำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไข และวางแผนการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการใช้งาน

## บทที่ 2

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบในการศึกษาดังนี้

1. วิทยาลัยราชพฤกษ์
2. ความสำคัญของการบริหารงานอาคารสถานที่
3. การจัดการอาคารสถานศึกษา
4. การใช้ประโยชน์อาคารสถานที่
5. การบำรุงรักษาอาคารสถานที่
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

#### 1. วิทยาลัยราชพฤกษ์

วิทยาลัยราชพฤกษ์ตั้งอยู่บนถนนนครอินทร์ ตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เป็นสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาสถาบันที่ 9 ของสถาบันในเครือตั้งตรงจิตร ที่เกิดจากปณิธานของท่านอาจารย์ ดร.กมล ชูทรัพย์ ผู้ก่อตั้งสถาบันในเครือตั้งตรงจิตรด้วยจุดมุ่งหมายต้องการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ให้แก่เยาวชนได้มีโอกาสทางการศึกษาที่สูงขึ้นและด้วยความตั้งใจอันมุ่งมั่นของท่าน อาจารย์ ดร.วิภาพรรณ ชูทรัพย์ ประธานคณะกรรมการ บริหารสถาบัน ในเครือตั้งตรงจิตรที่ต้องการสานต่อเจตนารมณ์ของท่านผู้ก่อตั้งสถาบันในเครือฯ ตั้งตรงจิตร ด้วยการผลักดันให้เกิดวิทยาลัยราชพฤกษ์สถาบันแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ที่พร้อมผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีทักษะความรู้ ความชำนาญในแต่ละวิชาชีพ สร้างคนดี มีคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรม และ ส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นผู้เชี่ยวชาญในภาษาต่างประเทศเพื่อเป็นทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่าของสังคมไทย (วิทยาลัยราชพฤกษ์, 2553)

วิทยาลัยราชพฤกษ์ เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่มีความมุ่งมั่นที่จะผลิตบัณฑิตให้เป็นคนเก่งมีความรู้ ทักษะ ความชำนาญ ในแต่ละสาขาวิชา สร้างคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และสามารถอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข โดยบัณฑิตต้องเป็นบุคคลที่มุ่งมั่นจะเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา เพื่อนำความรู้ ความสามารถ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ดังปรัชญาของวิทยาลัยที่ว่า “สถาบันแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ คุณภาพ คุณธรรม นำหน้าสู่สากล”

## 1.1 วัตถุประสงค์ของวิทยาลัยราชพฤกษ์

1.1.1 เพื่อเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งจะเป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ พร้อมผลิตบัณฑิตที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองตลอดเวลา

1.1.2 เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ในวิชาการและมีความสามารถในการปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำความรู้ใหม่ ๆ และเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ามาใช้ในการพัฒนาสังคม และเศรษฐกิจของประเทศ

1.1.3 เพื่อพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานในวิชาชีพต่าง ๆ ให้มีการศึกษาเพิ่มเติมในระดับปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอก และมีความรู้ ทักษะ ความชำนาญไปพัฒนา งานของตนให้ดียิ่งขึ้นอันจะนำไปสู่ความสำเร็จในวิชาชีพ

1.1.4 เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรม มีวินัยในการทำงาน มีความเชื่อมั่นในตนเอง คิดเป็นทำเป็น และแก้ปัญหาเป็นมีความสำนึกในจรรยาบรรณวิชาชีพ รวมทั้งให้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และสังคม

1.1.5 เพื่อส่งเสริมการค้นคว้าวิจัยในสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อความก้าวหน้าทาง วิชาการ และเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ในการพัฒนาสังคม และพัฒนาประเทศชาติ

1.1.6 เพื่อเป็นศูนย์กลางการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและเผยแพร่ ความรู้ด้านต่าง ๆ ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น

1.1.7 เพื่อส่งเสริมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ร่วมสืบสานมรดกทาง วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมอันดีงามเพื่อดำรงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย

## 1.2 ตราสัญลักษณ์และความหมายของตราสัญลักษณ์ประจำวิทยาลัยราชพฤกษ์



ความหมายของเครื่องหมายวงกลม หมายถึง องค์ความรู้ที่เกิดปัญญาในการพัฒนา ทักษะวิชาชีพซึ่งเป็นพลวัตสร้างสรรค์คุณค่าต่อสังคม และประเทศชาติอย่างไม่หยุดยั้งรูปหนังสือ แลกมีความหมายได้ 3 ประการ คือ หนังสือเปรียบเหมือนสรรพวิชาต่าง ๆ แสงสว่างเจิดจ้าเปรียบ เหมือนการพัฒนาปัญญาอย่างต่อเนื่อง และกิ่งก้านของต้นราชพฤกษ์เปรียบเสมือนความเป็นมงคล ความดีงาม ความมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี

สรุปความหมายรวมของตราสัญลักษณ์ คือ “ความสว่างเจิดจ้าในสรรพวิชาต่างๆ ที่พัฒนาอย่างไม่หยุดยั้งและจรโลงไว้ซึ่งคุณธรรมประจำตน”

### 1.3 คำย่อของวิทยาลัยราชพฤกษ์และความหมาย

RCC เป็นคำย่อของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ซึ่งย่อมาจาก คือ Ratchaphruek College

|   |     |              |                                  |
|---|-----|--------------|----------------------------------|
| R | คือ | Reputation   | หมายถึง ความมีชื่อเสียงที่ดี     |
| C | คือ | Co-operation | หมายถึงความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจ |
| C | คือ | College      | หมายถึงสถาบันการศึกษาระดับสูง    |

### 1.4 ต้นไม้ประจำวิทยาลัยราชพฤกษ์

ต้นไม้ประจำวิทยาลัย คือ ต้นราชพฤกษ์ หรือต้นคูณ เป็นไม้ประจำชาติไทยเป็นราชาแห่งต้นไม้ เป็นไม้ยืนต้นมีความอดทนสูง เหมาะที่จะปลูกทั่วไปและเติบโตได้ในทุกภาคของประเทศ คนไทยโบราณเชื่อว่า ปลูกต้นราชพฤกษ์แล้ว ถือเป็นมงคล มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี นอกจากนี้ยังเป็นไม้พื้นเมืองที่รู้จักกันแพร่หลายในประเทศไทยมักใช้เป็นสมุนไพรที่มีค่ายิ่งในตำราแพทย์แผนโบราณ เป็นไม้ที่มีประวัติเกี่ยวข้องกับประเพณีของชาวไทยเพราะเป็นไม้ที่มีชื่อเป็นมงคลนามมีอายุยืนนาน ดังนั้นจึงนิยมนำมาใช้เป็นเสาเอกใช้ในการก่อสร้างพระตำหนัก หรือทำยอดคทาจอมพล และยอดธงชัยเฉลิมพลของกองทัพ

### 1.5 คณะและสาขาวิชาในวิทยาลัยราชพฤกษ์

1.5.1 บัณฑิตวิทยาลัย (Graduate School) ประกอบด้วย หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต และหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู

1.5.2 คณะบริหารธุรกิจ ประกอบด้วย สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาการจัดการ และสาขาวิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว

1.5.3 คณะบัญชี ประกอบด้วย สาขาวิชาการบัญชี

1.5.4 คณะนิติศาสตร์ ประกอบด้วย สาขาวิชานิติศาสตร์

1.5.5 คณะนิเทศศาสตร์ ประกอบด้วย สาขาวิชาการโฆษณา และการประชาสัมพันธ์

1.5.6 คณะวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วยสาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิกส์ และแอนิเมชัน

### 1.6 อาคารและสถานที่

วิทยาลัยราชพฤกษ์ได้ก่อสร้างอาคารหลังแรกเป็นอาคารเรียน 5 ชั้น โดยใช้ชื่อว่า อาคารเฉลิมพระเกียรติ ฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ประกอบไปด้วยห้องเรียนที่ทันสมัยมีห้องปฏิบัติการเฉพาะสาขาวิชาที่พร้อมด้วยอุปกรณ์ในการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกที่

เพียบพร้อม มีหน่วยงานส่งเสริมทางด้านวิชาการเช่น สำนักหอสมุดที่เป็นศูนย์ทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบของ หนังสือวารสาร วิทยุทัศน์ ดิสก์เก็บเทปคาสเซ็ทที่มีระบบการสื่อสาร มีฐานข้อมูลในรูปแบบของซีดีรอมและออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีศูนย์การเรียนรู้การค้นคว้าและวิจัย (Learning and Research Center ) มีห้องผลิตสื่อศูนย์คอมพิวเตอร์บริการให้แก่คณาจารย์ เจ้าหน้าที่และนักศึกษาโดยมีระบบเน็ตเวิร์คที่สามารถรองรับ ปริมาณในการใช้งานระบบเครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพียงพอต่อ ความต้องการที่เพิ่มขึ้นภายในอาคารยังประกอบไปด้วยห้องประชุมและห้องสัมมนาเพื่อรองรับการจัดงาน และ กิจกรรมประเภทต่างๆ ที่สามารถบรรจุนักศึกษาได้มากกว่า 1,000 คน

นอกจากอาคารเรียนที่ทันสมัยแล้วทางวิทยาลัยได้สร้างอาคารกิจการนักศึกษาเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ด้วยการทำกิจกรรมที่หลากหลายตามความสามารถของนักศึกษา เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมดนตรี กิจกรรมวิชาการ กิจกรรมช่วยเหลือสังคมฝึกให้นักศึกษามีกิจกรรมที่แสดงออกถึงความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ทางวิทยาลัยจึงได้จัดเตรียมสถานที่ให้เพียงพอเพื่อรองรับนักศึกษาในการเรียนรู้ในรูปแบบบูรณาการการศึกษาค้นคว้า และการปฏิบัติจริงภายในวิทยาลัยยังจัดให้มีสวนพักผ่อน ศาลาไทย สระบัวบริเวณ หน้าอาคารเรียนภายใต้แมกไม้บรรยากาศที่ร่มรื่นจัดภูมิทัศน์ สิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมแก่ การเรียนรู้ให้แก่นักศึกษาทุกตารางนิ้ว ในพื้นที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์

### 1.7 การตรวจรับรองมาตรฐานวิทยาลัย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 81 กำหนดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ จึงได้มีการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมา ในหมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 49 ได้กำหนดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เรียกโดยย่อว่า "สมศ." มีฐานะเป็นองค์การมหาชน ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 117 ตอนที่ 99ก เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2543 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 4 พฤศจิกายน 2543 โดยให้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผล การจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษา แห่งชาติ โดยให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุก 5 ปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ สาธารณชน นอกจากนี้ได้กำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลว่าจะต้องจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายนอก

ของสถานศึกษาทุกแห่ง ภายในหกปีนับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542  
ใช้บังคับ

ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้น จำเป็นต้องใช้หลักการบริหารจัดการ เช่นเดียวกับการบริหารหรือดำเนินกิจการต่างๆ ที่ต้องมีการดำเนินงานให้เป็นระบบครบวงจร โดยมี ขั้นตอนที่สำคัญประการหนึ่งคือ การประเมินผลเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ อันจะสะท้อนให้เห็นถึง ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด รวมทั้งมีจุดอ่อนหรือปัญหาใน เรื่องใดบ้างที่ต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การวางแผนและการดำเนินงานระยะต่อไปบรรลุเป้าหมาย อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับการประเมินผล โดยเฉพาะการประเมินคุณภาพภายนอกจากหน่วยงานที่เป็นกลาง เพราะจะทำให้เกิดกลไกในการ ตรวจสอบอย่างจริงจัง รวมทั้งกระตุ้นให้หน่วยงานที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชาติถึงหน่วยงานที่เล็ก ที่สุด คือสถานศึกษาและภายในห้องเรียนต้องมีการประเมินตนเองเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มี คุณภาพอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

วิทยาลัยราชพฤกษ์ได้รับการตรวจรับรองมาตรฐานโดยสำนักงานรับรอง มาตรฐาน และ ประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ระดับสถาบันระดับกลุ่มสาขาวิชา บริหารธุรกิจ พาณิชยศาสตร์ การบัญชี การจัดการ การท่องเที่ยว และเศรษฐศาสตร์ ตั้งแต่วันที่ 25 สิงหาคม 2552 เป็นต้นมา

## 2. ความสำคัญของการบริหารงานอาคารสถานที่

การบริหารงานอาคารสถานที่ หมายถึง การที่ผู้บริหารใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ดำเนินงาน อาคารสถานที่ ร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประเภทและขอบข่าย ของงานอาคารสถานที่ การที่ผู้บริหารจะสามารถบริหารงานอาคารสถานที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั้นจำเป็นที่จะต้องทราบขอบข่ายของงานว่า ครอบคลุมถึง ลักษณะงานใดบ้าง โดยทั่วไปแล้วงาน อาคารสถานที่จะมีขอบข่ายครอบคลุมลักษณะงาน 5 อย่าง ดังต่อไปนี้

1. การจัดสร้างอาคารสถานที่ อันรวมถึงการวางแผนบริเวณที่ตั้งอาคาร การควบคุม การก่อสร้าง การตกแต่งจัดระเบียบ ให้เป็นไปตามหลักการจัดอาคารสถานที่ของโรงเรียนตลอดจน การรื้อถอนอาคารสถานที่

2. การใช้อาคารสถานที่ หมายถึง การกำหนดวางแผนการใช้อาคารสถานที่ให้เกิด ประโยชน์ใช้สอยมากที่สุดต่อการเรียนการสอนโดยตรง ต่อการเกิดการเรียนรู้ในห้องเรียนของ นักเรียน และต่อชุมชน

3. การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ การประดับตกแต่งและซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้คงสภาพเดิม หรือ เพิ่มเติมเพื่อให้ประโยชน์ โดยคุ้มค่าที่สุด

4. การควบคุมดูแลอาคารสถานที่ คือ การควบคุมดูแลโดยทั่วไป เป็นการกำกับติดตามผลการใช้ การบำรุงรักษา การตกแต่ง รวมถึงการควบคุมการปฏิบัติงานอาคารสถานที่ให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและแบบแผนของทางราชการ ที่เกี่ยวข้อง

5. การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ เป็นการดำเนินการประเมินผลการใช้เพื่อ การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงแนวทางการดำเนินงานด้านนี้ให้เหมาะสมเพื่อประโยชน์สูงสุด และเพื่อเก็บข้อมูลสำหรับการวางแผนดำเนินงานอาคารสถานที่ของปีถัดไป

งานอาคารสถานที่ที่เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้สถานศึกษาดำเนินงานได้โดยสะดวก ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่องานด้านนี้ไม่น้อยไปกว่าด้านอื่นๆ ภายในสถานศึกษา อาคารสถานที่ของสถานศึกษาจึงเป็นแหล่งที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครูผู้สอนให้เป็นแหล่งถ่ายทอดวิทยาการของชุมชน งานบริหารอาคารสถานที่จึงเป็นงานที่สำคัญที่ผู้บริหารต้องพิจารณาพิจารณาพิเคราะห์และบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุด สำหรับงานบริหารอาคารสถานที่ที่สามารถแยกพิจารณาได้ 5 ส่วนดังนี้ (กรมสามัญศึกษา, 2540)

#### 1. อาคารเรียน

อาคารเรียนควรใช้ได้ดีทุกฤดูกาล ถูกสุขลักษณะ จำนวนและขนาดของอาคารพอเหมาะกับนักเรียนนักศึกษา การบริหารอาคารควรคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย ไม่มุ่งเอาแต่ความสวยงามเป็นหลัก แต่มุ่งไปในทางประโยชน์ใช้สอยที่จะเกิดผลดีแก่การเรียนการสอน ความสะดวก และความปลอดภัย อาคารเรียนควรตัดแปลงได้หลายอย่างไม่ว่าจะเป็นผนังกันห้องหรือวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวกับตัวอาคารต้องตัดแปลงแก้ไขเพิ่มเติมได้ง่าย มีแสงสว่างพอสมควร ผู้บริหารจะต้องคำนึงก่อนก่อสร้างเพื่อให้ขยายอาคารได้สะดวกทั้งแนวตั้งและแนวนอน บรรยากาศภายในอาคารต้องเหมือนบ้าน ร่มรื่น ผนังทาสีเย็นตา พื้นไม่ลื่น โตะเก้าอี้ใช้สะดวก เหมาะสมสำหรับที่จะศึกษาเล่าเรียน ทุกอย่างต้องทนทานต่อการใช้งาน ไม่ว่าจะเป็นอาคารสถานที่หรือเครื่องใช้ไม้สอย และต้องสมบูรณ์แบบ ควรมีอาคารและเครื่องใช้ไม้สอยสมบูรณ์ครบถ้วน นอกจากนี้ควรคำนึงถึงความปลอดภัยให้แก่แก่นักเรียนนักศึกษา ไม่ว่าจะเป็นฝ้าผนัง ลูกกรงระเบียงหรือบริเวณบันไดควรสร้างให้มั่นคงแข็งแรง และปลอดภัยเป็นพิเศษเพื่อป้องกันนักเรียนนักศึกษาดกหล่นลงไปได้รับอันตราย

ในการออกแบบอาคารถาวร นอกจากจะคำนึงถึงความแข็งแรงของโครงสร้างและความสะดวกสบายในการใช้อาคารแล้ว ยังจะต้องคำนึงถึงอายุการใช้งานของอาคารนั้นๆ ด้วยว่ามีความมั่นคงแข็งแรงพอที่จะใช้งานด้วยความปลอดภัยได้เป็นเวลานานเท่าใด เมื่อพิจารณาถึงค่าของเงิน ค่าเสื่อมราคาของอาคาร ความยุ่งยากในการซ่อมแซม และอุปสรรคต่อการใช้งานแล้ว อาคารที่มีอายุใช้งานได้ตั้งแต่ 10 ถึง 30 ปีโดยไม่ต้องทำการซ่อมแซมขนาดใหญ่ถือว่าค่อนข้างประหยัด แต่จะให้คืออายุการใช้งานของอาคารควรอยู่ระหว่าง 30 ถึง 50 ปี และจะถือว่าประหยัดที่สุด คือ ออกแบบและก่อสร้างให้อาคารนั้นๆ มีอายุการใช้งานเกิน 50 ปีขึ้นไป (อรุณชัย ชัยเสรี, 2534)

## 2. ห้องเรียน

การจัดห้องเรียนควรให้ยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม ห้องเรียนควรเป็นห้องใหญ่หรือกว้าง เพื่อความสะดวกในการโยกย้ายโต๊ะเก้าอี้เพื่อจัดเป็นรูปร่างต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน ถ้าเป็นห้องเล็กๆ หลายๆ ห้องติดกัน ควรทำฝาเลื่อนเพื่อเหมาะแก่การทำห้องให้กว้าง การจัดห้องเรียนเพื่อเสริมสร้างความรู้ทุกด้าน ควรจัดอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมหรือหนังสืออ่านประกอบที่น่าสนใจไว้ตามมุมห้อง เพื่อนักเรียนจะได้ค้นคว้าทำกิจกรรมหรือดิษฐ์ภาพและผลงานต่างๆ ไว้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ควรจัดห้องเรียนให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สติปัญญา อารมณ์และสังคม ซึ่งมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และการเรียนของนักเรียน นักศึกษาเป็นอันมาก อาจารย์ผู้สอนมีส่วนช่วยเสริมสร้างสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้นได้ เช่น คอยให้คำแนะนำในการอ่านหนังสือ ค้นคว้า แก้ปัญหา และผู้สอนควรสร้างบรรยากาศในห้องเรียนไม่ให้เครียด เป็นกันเองกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนรู้สึกมีความปลอดภัย สะดวกสบายเหมือนอยู่ที่บ้าน การจัดห้องเรียนเพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีงาม ปลูกฝังให้นักเรียนนักศึกษารู้จักรักษาความสะอาด ตั้งแต่พื้นห้องเรียน โต๊ะ ม้านั่ง ขอบประตูหน้าต่าง กระดาน แปรงลบกระดาน ฝาผนัง เพดาน มุมห้อง รวมทั้งถึงขยะต้องหมั่นทิ้ง เพื่อไม่ให้มีกลิ่นเหม็นและเป็นบ่อเกิดของเชื้อโรคได้

ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับห้องบรรยายและห้องสัมมนา (ห้องขนาดเล็กที่ใช้ตัว) ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ดังนี้ (สำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา, 2537)

|                      |        |                     |
|----------------------|--------|---------------------|
| ห้องบรรยายขนาดความจุ | 300 คน | 0.9 ตารางเมตร ต่อคน |
| ห้องบรรยายขนาดความจุ | 200 คน | 0.9 ตารางเมตร ต่อคน |
| ห้องบรรยายขนาดความจุ | 100 คน | 1.0 ตารางเมตร ต่อคน |
| ห้องบรรยายขนาดความจุ | 50 คน  | 1.1 ตารางเมตร ต่อคน |
| ห้องบรรยายขนาดความจุ | 25 คน  | 1.5 ตารางเมตร ต่อคน |

ห้องสัมมนาหรือห้องติวขนาดความจุ 30 คน 1.8 ตารางเมตร ต่อคน

### 3. ห้องพิเศษ

ห้องพิเศษมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนมาก เพราะเป็นที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้เป็นพิเศษ รวมทั้งห้องปฏิบัติการต่างๆ ที่สนับสนุนการสอน ห้องดังกล่าวจึงควรจัดให้มีวัสดุ อุปกรณ์ครบถ้วน นอกจากนี้สถานศึกษาควรจัดให้มีห้องพยาบาล ห้องสมุด ห้องดนตรี ห้องพัสดุ ห้องธุรการ ฯลฯ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่แก่นักเรียนนักศึกษา รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

### 4. อาคารประกอบ

อาคารประกอบ หมายถึงอาคารที่ใช้ประโยชน์อย่างอื่น เช่น ห้องประชุมหรือโรงอาหาร สถานศึกษาบางแห่งอาจใช้ร่วมกันดังนั้นควรมีลักษณะโปร่งโล่ง เพื่อระบายกลิ่นได้ดี โรงฝึกงานควรสร้างให้ห่างไกลจากอาคารเรียนพอสมควร เพื่อจะได้ไม่มีเสียงรบกวนในห้องเรียน ห้องน้ำห้องส้วมควรมีจำนวนห้องมากพอกับจำนวนผู้ใช้งาน โดยเฉลี่ยส้วมชาย 1 ที่ต่อผู้เรียน 40 คน ส้วมหญิง 1 ที่ต่อผู้เรียน 25 คน และที่ปัสสาวะชาย 1 ที่ต่อผู้เรียน 30 คน ถ้ามีจำนวนน้อยก็จัดระบบใช้ให้ทั่วกัน

### 5. บริเวณสถานศึกษา

บริเวณสถานศึกษามีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าตัวอาคาร ปัจจุบันบริเวณสถานศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับการเพิ่มจำนวนอาคารเรียน และจำนวนผู้เรียน บริเวณโรงเรียนจึงควรจัดให้เกิดประโยชน์ และการใช้งานให้คุ้มค่าที่สุด และ ควรปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพื่อความสวยงาม โดยเฉพาะหน้าอาคารเรียน บริเวณที่จัดเป็นที่พักผ่อน ควรมีจำนวนม้านั่งให้เพียงพอ บริเวณสนามกีฬา ถ้าเป็นไปได้ควรแยกสนามกีฬาแต่ละประเภทแยกออกจากกัน เพื่อความสะดวกของผู้ใช้งาน

กล่าวโดยสรุป ความสำคัญของการบริหารอาคารสถานที่ที่เป็นเป็นกิจกรรมที่มนุษย์ได้คิดค้นขึ้น เพื่อกำหนดอนาคตของการจัดการ การบริการ และประสานงานของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลให้ดำเนินการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมอย่างมีกระบวนการบริหาร คือ การศึกษา สภาพปัญหาและความต้องการ การวางแผน การดำเนินการตามแผน และการประเมินผล ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารต้องพิจารณาถึงการใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่ที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน และการสอนของผู้สอน รวมทั้งเป็นแหล่งวิชาการแก่ชุมชนด้วย

เปี่ยมศักดิ์ เหล่าอัน (2546) ได้อธิบายความสำคัญของการบริหารอาคารสถานที่ที่จะมีประสิทธิภาพได้ จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนทั้ง 4 ของกระบวนการ คือ การศึกษาสภาพปัจจุบันของปัญหา และความต้องการ การวางแผน การดำเนินการตามแผน และการประเมินผล เช่นเดียวกับการบริหารงานอื่นๆ ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในเบื้องต้นของการบริหารงาน อาคารสถานที่ ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามขั้นตอนแรกของกระบวนการการบริหาร โดยรวบรวมข้อมูลด้านอาคารสถานที่จากระบบข้อมูลของสถานศึกษา และหาข้อมูลหลายๆ ด้านที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอย่างน้อยที่สุดจะต้องประกอบด้วยข้อมูล 3 ประเภท คือ

1.1 สภาพปัจจุบันของอาคารสถานที่ และทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง เช่น จำนวนอาคาร สิ่งปลูกสร้างที่มีอยู่แล้ว พื้นที่บริเวณโรงเรียน สภาพพื้นที่ จำนวนผู้เรียน และจำนวนบุคลากร

1.2 แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลง เช่น การเพิ่มหรือลดของจำนวนนักเรียน งบประมาณที่คาดว่าจะได้รับการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ในท้องถิ่นซึ่งเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาด้วย

1.3 ปัญหา และข้อจำกัด ซึ่งได้จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น เช่น ข้อจำกัดพื้นที่ ข้อจำกัดด้านงบประมาณ หรือปัญหาอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน เมื่อได้ข้อมูล และปัญหาก็นำมาวิเคราะห์นำมาวิเคราะห์ โดยให้บุคลากรสถานศึกษามีส่วนร่วมเพื่อสรุปเป็นความต้องการของสถานศึกษาที่จะแก้ปัญหา หรือพัฒนาด้านอาคารสถานที่เพื่อดำเนินการขั้นต่อไป

2. การวางแผน เมื่อรู้ความต้องการด้านอาคารสถานที่ว่าจะแก้ปัญหา หรือพัฒนาอย่างไร แก้ไขไหน จากการปฏิบัติในขั้นตอนที่ 1 แล้วก็เริ่มดำเนินขั้นตอนที่ 2 คือ จัดให้มีการวางแผน และเขียนโครงการ เพื่อแก้ปัญหา หรือ เพื่อบรรลุความต้องการด้านอาคารสถานที่นั้นๆ ในการวางแผนด้านอาคารสถานที่ ผู้บริหารต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

2.1 ให้บุคลากรในสถานศึกษา และบุคลากรในชุมชนซึ่งมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ และมีส่วนร่วมรับผิดชอบด้านอาคารสถานที่ ได้มีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการวางแผนด้านอาคารสถานที่

2.2 ในการวางแผนด้านอาคารสถานที่ จะต้องให้อาคารสถานที่นั้นๆ สามารถใช้ประโยชน์ได้หลายทาง หรือจะเป็นแบบอเนกประสงค์ก็ได้ การพัฒนาอาคารสถานที่นั้นๆ ก็จะได้ผลคุ้มค่ากับการลงทุน

2.3 เป็นการอำนวยความสะดวกต่อการพัฒนาของผู้เรียนในด้านต่างๆ ให้มากที่สุด คือ ให้ประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมด้านการเรียนการสอนโดยตรง และส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอน และกล่อมเกลาลักษณะนิสัยให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยทางอ้อม

3. การดำเนินงานตามแผน ในขั้นตอนนี้ผู้บริหารต้องกำกับ ติดตาม และควบคุมดูแลให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้ในขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ที่จะดำเนินไปโดยราบรื่น และมีประสิทธิภาพพอสมควร หากผู้บริหารยึดแนวทางในการปฏิบัติงานดังนี้

3.1 ปลุกฝังให้บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้สึกว่าตนเองมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ ซึ่งต้องมีความรับผิดชอบต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา

3.2 ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ในส่วนที่สามารถจะทำได้ ซึ่งจะช่วยปลุกฝังนิสัยการทำงาน และเกิดความภาคภูมิใจในสถานศึกษาของตน

3.3 ปลุกฝังให้ชุมชนตระหนักว่า สถานศึกษาเป็นสมบัติของชุมชน และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่เท่าที่จะเป็นไปได้ ในขั้นตอนนี้ผู้บริหารต้องให้บุคลากรหลายๆ ฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ด้วย

4. การประเมินผลการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่จะช่วยให้ผู้บริหารได้ทราบว่าการดำเนินงานเป็นไปตามแผนและดำเนินไปด้วยดีเพียงใด เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขในระหว่างการดำเนินงาน และเป็นข้อมูลสำหรับการพิจารณาวางแผนดำเนินงานในปีถัดไป การประเมินผลงานด้านอาคารสถานที่ต้องทำเป็นระยะๆ และสม่ำเสมอตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนงาน โดยใช้เทคนิควิธีการสำคัญต่างๆ เช่น การทำตารางกำหนดเวลา ประเมินไว้อย่างชัดเจนในแต่ละโครงการ การทำตารางกำหนดการใช้อาคาร สถานที่และบันทึกผล มีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล เช่น การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบแล้วรายงานผล ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

กล่าวโดยสรุป กระบวนการในการบริการงานอาคารสถานที่ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การบริหารงานด้านนี้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลได้ดีอีกวิธีหนึ่ง เพราะจุดเริ่มต้นจะต้องมีการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ มีการวางแผน มีการดำเนินงานตามแผน และมีการประเมินผล จึงจะสามารถนำกลับไปใช้ได้

### 3. การจัดการอาคารสถานศึกษา

การจัดการอาคารสถานที่ควรคำนึงถึงสภาพเดิมของบริเวณให้มาก ซึ่งสภาพเหล่านี้หากได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง หรือตกแต่งให้สวยงาม และเอื้อประโยชน์ได้เหมาะสมและการจัดสร้างอาคารให้เหมาะสมกับสภาพที่มีอยู่แล้ว จะเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายและกำลังคน กำลังงาน ทั้งจะมีส่วนปลุกฝังการรักธรรมชาติ อันเป็นคุณสมบัติที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

1. นโยบายการปฏิรูปการศึกษาด้านอาคารสถานที่ของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษาด้านอาคาร สถานที่ เพื่อปรับเปลี่ยนงานด้านอาคารสถานที่ทุกแห่งในสังกัด ซึ่งมีอายุการใช้งานเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 10 ปี ให้มี

สภาพความพร้อมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้ (กรมสามัญศึกษา, 2540)

1.1 บริเวณโรงเรียนดำเนินการเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาพื้นที่ตั้งโรงเรียนทั้งหมด พื้นที่ไม่น้อยกว่า 6 ไร่ ขึ้นไปหรือมีพื้นที่ประมาณ 10 ตารางวาต่อนักเรียน 1 คน มีการจัดทำแผนที่ตั้งอาคารเรียน อาคารประกอบ สวนหย่อม แปลงเกษตร สระน้ำ สนามกีฬาต่างๆ เต็มรูปแบบมีการออกแบบ และปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้ร่มรื่นสวยงาม มีการปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม และใช้พื้นที่บริเวณโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.2 อาคารเรียนเป็นอาคารเรียนตามมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ จะต้องเป็นอาคารสถานที่ก่อสร้างด้วยวัสดุที่คงทน ซึ่งมีขนาดห้องเรียนได้มาตรฐาน อย่างน้อย กว้าง 7 เมตร ยาว 9 เมตร ถูกสุขลักษณะ จำนวนห้องเพียงพอกับจำนวนนักเรียน สะอาด ปลอดภัย แสงสว่างเพียงพอ สามารถดัดแปลงใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง มีการปรับปรุง ตกแต่ง ทาสีตัวอาคารใหม่ให้เป็นปัจจุบัน มีป้ายประกาศ ป้ายนิเทศที่เหมาะสม การวางแผนใช้อาคารสถานที่ การทำแผนจัดสร้าง รื้อถอนอาคารสถานที่ รวมทั้งการใช้อาคารสถานที่ ให้คุ้มค่ากับสภาพของโรงเรียนและชุมชน

1.3 อาคารประกอบเป็นสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ เช่น อาคารอเนกประสงค์ โรงฝึกงาน โรงอาหาร ห้องส้วม เรือนเพาะชำ รั้ว ถังเก็บน้ำฝน ฯลฯ ก่อสร้างด้วยวัสดุที่คงทนถาวร สะอาด สะดวก ปลอดภัย อยู่ในสถานที่เหมาะสม มีการปรับปรุงตกแต่งทาสีสวยงาม และเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย การวางแผนการใช้ประโยชน์ของอาคารประกอบ การทำแนวสร้าง และรื้อถอนอาคารประกอบรวมทั้งการใช้อาคารประกอบให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

1.4 การจัดโรงเรียนและสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบัน เป็นการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ อาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งก่อสร้างต่างๆ โดยการซ่อมแซมตกแต่งทาสี ให้สวยงามมีสภาพใหม่อยู่เสมอ ใช้การได้ดีตลอดเวลา

1.5 การสุขาภิบาลเป็นการทำให้โรงเรียนสะอาด ถูกสุขลักษณะ ปราศจากฝุ่น ละออง และมลภาวะ มีที่กำจัดขยะมูลฝอย มีน้ำดื่ม น้ำใช้สำหรับนักเรียนตลอดปี มีการจัดอาหารกลางวันให้นักเรียนรับประทานที่สะอาด ปลอดภัย และเพียงพอ

1.6 ห้องสมุด หากเป็นโรงเรียนขนาดเล็กควรจัดเป็นมุมหนังสือภายในห้องเรียนต่างๆ และหากเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีห้องเรียนหรืออาคารเพียงพอควรจัดแยกต่างหาก โดยเฉพาะจัดให้สะอาดสวยงาม มีการจัดหนังสือเข้าห้องสมุดให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน และสภาพโรงเรียนมีการซ่อมแซม บำรุงรักษาหนังสือที่ชำรุด มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ใช้ห้องสมุดเป็นประจำ ให้นักเรียนได้ใช้บริการห้องสมุด

1.7 ห้องคอมพิวเตอร์ ควรเป็นห้องที่ปรับปรุงขึ้นใช้โดยเฉพาะกิจกรรมการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์เป็นพิเศษ หากเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก อาคารและห้องไม่เพียงพอให้ใช้ร่วมกับห้องพิเศษอื่นๆ เช่น ใช้ร่วมกับห้องปฏิบัติการทางภาษา ต้องสะอาด ปราศจากฝุ่นละออง และมีการติดตั้งพัดลมให้เย็นสบายเพื่อการบำรุงรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์

1.8 ห้องปฏิบัติการทางภาษาควรเป็นห้องที่ปรับปรุงขึ้นใช้เฉพาะกิจกรรมการสอนภาษาต่างประเทศ เนื่องจากต้องใช้การสอนผ่านเครื่องเสียง เทป วิดีโอ โดยผ่านหูฟัง ต้องจัดให้สะอาด ปราศจากฝุ่นละออง ติดตั้งพัดลมให้เย็นสบาย มีโต๊ะนั่งเรียน และหูฟังที่พอเพียงกับผู้เรียน

1.9 ห้องแนะแนว ต้องเป็นห้องเพื่อจัดกิจกรรมแนะแนว หากไม่มีห้องที่เพียงพอก็สามารถจัดรวมกับห้องพิเศษอื่นๆ ได้ เช่น จัดรวมกับห้องพยาบาล ห้องสมุดหรือห้องสหกรณ์ ฯลฯ แต่ต้องเป็นมุมสงบ เพื่อความสะดวกในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน

1.10 ห้องพยาบาล หากโรงเรียนขนาดเล็กอาคารไม่พอ สามารถใช้ร่วมกับห้องอื่นได้ แต่ต้องเงียบสงบเพราะเป็นส่วนที่บุคลากรต้องได้รับการปฐมพยาบาล และพักผ่อน จึงต้องสะอาด สวยงาม อากาศถ่ายเทได้ดี มีป้ายนิเทศโปสเตอร์ เกี่ยวกับสุขภาพ ห้องน้ำ ห้องส้วม อยู่ในห้องเดียวกัน

1.11 สนามกีฬา จัดให้มีสนามกีฬาเพียงพอกับความต้องการและเหมาะสม เช่น สนามฟุตบอล วอลเลย์บอล สนามเด็กเล่น ตลอดจนจัดให้มีเครื่องเล่นภายในสนามที่เหมาะสม

1.12 ห้องพิเศษอื่นๆ ควรจัดให้มีห้องพิเศษอื่นๆ ตามสภาพ และตามศักยภาพของสถานศึกษา เช่น ห้องโสตทัศนอุปกรณ์ ศูนย์สื่อ และอุปกรณ์ ห้องจริยธรรม ฯลฯ

2. การบริหารอาคารสถานศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษานับว่าเป็นสิ่งที่จำเป็น เพื่อเป็นข้อสนเทศในการบริหารจัดการอาคารสถานที่ ข้อมูลแรกที่ควรทราบคือผังบริเวณหลัก เพื่อจะได้ทราบว่าแต่ละหลังเป็นอาคารอะไรบ้าง ใช้เรียนหรือบริการแก่ผู้เรียนในเรื่องอะไร มีความสูงกี่ชั้น มีทางขึ้นลงใดบ้าง ตลอดจนอุปกรณ์ที่ใช้ในอาคาร เช่น โทรศัพท์ภายใน ระบบป้องกันเพลิงไหม้ และสัญญาณเตือนภัยต่างๆ เป็นต้น ต้น (กรมสามัญศึกษา, 2540) การทำแผนภูมิแนะนำการใช้อาคารสถานที่ เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการควบคุม การตรวจสอบ การซ่อมบำรุง และการประเมินผล การใช้งานในระยะที่สมควร เพื่อจัดให้มีการปรับปรุงพัฒนาอาคารสถานที่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป ซึ่งแผนภูมิเกี่ยวกับอาคารสถานที่ที่สำคัญ มีดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537)

2.1 แผนภูมิบริเวณสถานศึกษา ลักษณะของแผนภูมิจะทำให้ทราบถึงขนาดของที่ดิน ทิศทางและจำนวนอาคารตลอดจนหน้าที่ของอาคารแต่ละห้องอย่างชัดเจน รวมทั้งทางเชื่อมระหว่างอาคาร บริเวณที่รถบริการจะมาส่งของ เป็นต้น

2.2 แผนภูมิของอาคาร อาคารแต่ละหลังจะต้องแสดงแผนภูมิไว้ที่โถงบันได หรือ บริเวณหน้าหน้าลิฟต์เพื่อสะดวกต่อการค้นหา ห้องที่เปิดสอนวิชาเฉพาะแปลนอาคารทุกชั้น จะแสดงรวมไว้ ที่ชั้นล่าง เพื่อให้ผู้มาเยือนสามารถมองหาห้องที่ต้องการได้ทันที และในแต่ละชั้นควรติดตั้งแบบแปลนของชั้นนั้นไว้ต่างหากอีกด้วย แผนภูมิแต่ละชั้นนอกจากจะบอกถึง ทางเดิน ทางเชื่อม บันได ห้องน้ำ และห้องต่างๆ แล้วจะบอกทางหนีไฟไว้ให้ด้วย โดยบางอาคารอาจเรียกว่า “ทางออกฉุกเฉิน” อาคารบางหลังอาจบอกถึงที่ตั้งของเครื่องดับเพลิงเคมี หรืออาคารระบุตำแหน่งสาย ดับเพลิง ซึ่งมักจะติดตั้งไว้ใกล้โถงบันไดหรือลิฟต์ สำหรับอาคารขนาดใหญ่จะบอกตำแหน่งห้อง สวิตซ์ตัดไฟฟ้าไว้ในแต่ละชั้น เพื่อสะดวกแก่การแก้ไขเมื่อเกิดไฟฟ้าดับ เป็นต้น สำหรับเลขที่ ประจำห้อง นิยมใช้เลขที่ของอาคารเป็นตัวแรก ส่วนตัวที่สองเป็นเลขที่ของชั้น ส่วนเลขสุดท้ายจะเป็นตัวเลขที่ห้อง เพื่อสะดวกแก่การค้นหา

2.3 แผนภูมิการใช้อุปกรณ์ในอาคาร ส่วนมากแล้วเมื่อมีการติดตั้งอุปกรณ์ต่างๆ นอกจากจะมีการสาธิตการใช้งานแล้ว บริษัทผู้ผลิตจะให้แผนภูมิการใช้งานมาด้วย เช่น เครื่องขยายเสียง เครื่องขยายเสียง โทรศัพทภายใน เป็นต้น แผนภูมิเหล่านี้จะต้องติดไว้ใกล้กับอุปกรณ์ เครื่องใช้ทุกชิ้น เพื่อความสะดวกในกรณีที่เจ้าหน้าที่รับผิดชอบไม่มาทำงาน คนอื่นจะสามารถ ดำเนินการแทนได้

3. การควบคุมตรวจสอบอาคารสถานศึกษาเป็นงานที่ต้องทำต่อเนื่องจากการบริหาร อาคารสถานศึกษา โดยเป็นงานของคณะทำงานที่ผู้บริหารตั้งขึ้นเพื่อดูแลการใช้งานอาคารสถานที่ เป็นรายวัน รายสัปดาห์ โดยงานแรกต้องทำเอกสารเพื่อควบคุมการใช้งานอาคารเพื่อการศึกษาในขั้นต้น ว่าการใช้ห้องต่างๆ นั้น สามารถดำเนินการใช้ได้ตามแผนอัตรากำลังอาคารที่ได้เสนอไว้ก่อนการ ก่อสร้างสถานศึกษาหรือไม่อย่างไร เช่น ห้องเรียนจะใช้งานให้ได้ถึง 90 เปอร์เซ็นต์ของเวลาทั้ง สัปดาห์ และห้องทดลองวิทยาศาสตร์และห้องปฏิบัติการฝึกงานนั้น กำหนดไว้ว่าจะใช้งานได้ถึง 75 เปอร์เซ็นต์ของเวลาทั้งสัปดาห์ ได้มีการจัดตารางสอนให้ใช้ห้องได้มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้คณะทำงาน ต้องสร้างแบบฟอร์มขึ้นมา เพื่อวัดความถี่ของการใช้งานห้องเรียน ห้องทดลองและห้องบริการทุก ห้อง สิ่งที่เป็นในการตรวจสอบอาคารสถานศึกษามีดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537)

3.1 การตรวจสอบการใช้อาคาร สถานศึกษาจะต้องมีแปลนอาคารทุกชั้น ซึ่ง แสดงแผนผังห้องเรียน ห้องประกอบทุกห้อง และมีการกำหนดเลขที่ไว้อย่างครบถ้วน เพื่อสะดวก ในการกรอกแบบฟอร์มในการตรวจสอบการใช้งานจริงของห้องทุกห้องเป็นรายสัปดาห์ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้บริหารทราบว่ามีอัตราการใช้ห้องนั้นทำได้ต่ำหรือสูงกว่าเกณฑ์อย่างไร

3.2 การตรวจสอบมาตรฐานอาคาร ในการออกแบบอาคารสถานศึกษาจำเป็นที่ จะต้องยึดเกณฑ์มาตรฐานของสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2524 ไว้เป็นแบบฉบับ เนื่องจากเกณฑ์

มาตรฐานระบุให้ห้องเรียน ห้องทดลอง หรือห้องบริการจะต้องออกแบบตามขนาดเนื้อที่ต่อคนให้เหมาะสม

3.3 การตรวจสอบทั่วไป เจ้าหน้าที่ซึ่งรับผิดชอบด้านอาคารสถานที่จะต้องเดินตรวจอาคารสถานที่ โดยทั่วๆ ไปอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความสะดวกเรียบร้อยของสถานที่ ซึ่งเป็นวิธีการให้ผู้อื่นได้ช่วยตรวจสอบอีกทางหนึ่งด้วย การตรวจสอบด้านสาธารณูปโภค เช่น การใช้ไฟฟ้า ก็เป็นสิ่งที่ควรทำเพื่อเป้าหมายของการประหยัดค่าใช้จ่ายรายเดือน

4. การประเมินผลอาคารสถานศึกษา เมื่ออาคารสถานศึกษาได้ใช้งานตามระยะเวลาอันสมควรแล้ว จะต้องมีการศึกษาข้อดีข้อเสียของการใช้งานว่าแนวคิดของการวางผังหลัก การออกแบบอาคารเรียน อาคารประกอบ ฯลฯ ว่าส่งผลดี หรือควรที่จะพัฒนาเพิ่มเติมอย่างไรบ้าง หรือเพื่อจะได้ข้อมูลที่จะนำไปใช้ในโอกาสที่จะสร้างอาคารใหม่ต่อไป วิธีการประเมินขึ้นอยู่กับความต้องการวัดผลเกี่ยวกับเนื้อหาที่ต้องการประเมิน โดยจะต้องมีการสร้างเครื่องมือในการประเมินสำหรับผู้สอน ผู้เรียน ผู้ดูแลรักษา และผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา โดยผลที่ได้จะได้นำมาเฉลี่ยความเที่ยงตรงในการประเมิน เครื่องมือที่ใช้จะพัฒนาบนพื้นฐานของสาระสำคัญในเรื่องปริมาณจากอัตราส่วนระหว่างผู้เรียนกับเนื้อที่อาคาร ค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างต่อรายหัวของผู้เรียน จำนวนตารางเมตรของอาคารของแต่ละประเภทอาคาร ประโยชน์ที่ควรจะได้รับ ตลอดจนอายุการใช้งานของอาคารในแง่ของเศรษฐกิจ เป็นต้น บางครั้งอาจสร้างเครื่องมือ เพื่อประเมินผลงานออกแบบของสถาปนิกในแง่ของประโยชน์ใช้สอย ทั้งนี้อาจได้ผลในแง่ของการเปลี่ยนแนวคิดของการวางผังบริเวณสถานศึกษาในอนาคต ซึ่งสถานศึกษาส่วนมากมักจะมีปัญหาเรื่องขาดแคลนที่ดิน การยอมให้อาคารทางสูงจะขึ้นได้สูงก็ขึ้น จึงจะไม่เกิดอุปสรรคต่อการเคลื่อนย้ายเปลี่ยนห้องของผู้เรียน ในบางครั้งอาจประเมินผลในแง่ที่ว่าผลงานก่อสร้างที่เกิดขึ้นตรงตามเป้าหมายที่คณะทำงานได้วางไว้แต่ต้นหรือไม่

การประเมินการใช้ประโยชน์อาคารและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สร้างขึ้น มีขั้นตอนดังนี้ (กรมสามัญศึกษา, 2540)

1. จะต้องสร้างเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้
2. มีกระบวนการในการประเมิน
3. รวบรวมข้อมูลจากผลการประเมิน
4. ป้อนข้อมูลให้ผู้ใช้ประโยชน์จากผลการประเมินนั้น

การเลือกวิธีการประเมิน สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การใช้แบบสำรวจ การสังเกต การสัมภาษณ์ การวัดทัศนคติ เป็นต้น ส่วนระยะเวลาของการประเมินนั้นจะขึ้นอยู่กับ ความต้องการของผู้บริหารที่ต้องการ ความถี่อย่างไร เช่น ประเมินผลการทำงานของสถาปนิก ประเมินเพียง

ครั้งเดียวก็จะทราบผล แต่การประเมินเพื่อทราบมาตรฐานการใช้อาคารต้องทำหลายครั้ง บุคคลที่จะทำงานนี้ อาจตั้งเป็นคณะบุคคล หรือในรูปของกรรมการ ได้ผลจากการประเมิน จะช่วยชี้ปัญหาของ ความไม่สะดวก ความไม่ปลอดภัย อาคารไม่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการเรียน เป็นต้น

ในการการวัดประสิทธิภาพของการใช้อาคารนั้นบางครั้งจำเป็นต้องอาศัยการคำนวณ อัตราการใช้ห้อง (Room Utilization) ด้วย ซึ่งหมายถึง ค่าคำนวณได้เป็นร้อยละของอัตราส่วน ระหว่างจำนวนเวลาที่ใช้ห้องใน 1 สัปดาห์ กับจำนวนคาบที่ควรใช้ห้องได้อย่างเต็มที่ใน 1 สัปดาห์ โดยใช้สูตรดังนี้ (สำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา, 2537)

$$\text{อัตราการใช้ห้อง} = \frac{\text{จำนวนคาบที่ใช้ห้องจริงใน 1 สัปดาห์}}{\text{จำนวนคาบที่ควรใช้ห้องได้อย่างเต็มที่ใน 1 สัปดาห์}} \times 100$$

การจัดบริเวณเพื่อการเรียนรู้นับเป็นสิ่งสำคัญมากขึ้นเป็นลำดับ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวางแผนงานด้านอาคารสถานที่ได้เตรียมแผนไว้แต่แรกต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะมีในอนาคต มีการยึดหยุ่นตั้งแต่ผังบริเวณหลักรวมถึงตัวอาคาร ซึ่งพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มพื้นที่ใช้สอยให้มากขึ้น การพัฒนาให้บริเวณโรงเรียนเกิดความงามเกิดจากความแตกต่างจากการปลูกต้นไม้ประดับ การจัดสระน้ำ และสนามหญ้าในระยะแรก แต่ในระยะหลังนี้ การออกแบบอาคาร ทางเท้า และบริเวณพักผ่อน จะมีความคล้องจองกันไปหมด โดยต้องยอมรับว่า อาคารเองก็คืองานประติมากรรมชิ้นหนึ่ง ซึ่งแฝงไว้ทั้งความงามและประโยชน์ใช้สอยรวมอยู่ด้วยกัน ดังนั้น การจัดภายในอาคารในสมัยปัจจุบันจึงพยายามให้เกิดความสัมพันธ์กับภายนอก กล่าวคือ งามทั้งอาคาร สวยทั้งการจัดภายใน และเหมาะสมเข้ากันได้กับธรรมชาติของต้นไม้ ใบหญ้าโดยรอบอาคาร จึงกล่าวได้ว่าสถาปนิกได้จัดสิ่งแวดล้อมที่ดีสำหรับการเรียนการสอน ในการจัดการด้านระบบสาธารณูปโภค และสิ่งแวดล้อม สิ่งที่ควรพิจารณา มีดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537)

1. ระบบสาธารณูปโภค เป็นเรื่องที่สถานศึกษาจะต้องมีรายจ่ายทุกเดือน การจัดการระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ที่ดี หมายถึง การควบคุมรายจ่ายเพื่อการนี้โดยทั้งหมด ตัวอย่างเช่น ไฟฟ้าควรมีการติดตั้งมิเตอร์เพื่อควบคุมการใช้กระแสไฟฟ้าแต่ละอาคาร เพื่อให้ทราบปริมาณไฟฟ้าที่อาคารแต่ละหลังมีการใช้ไฟฟ้ามากน้อยอย่างไร การใช้น้ำประปาก็เช่นกัน ควรมีการติดตั้งมิเตอร์เพื่อวัดการใช้ น้ำ ทุกอาคาร สำหรับโทรศัพท์จะมีการแยกระบบโทรศัพท์เพื่อการสื่อสารภายในและโทรศัพท์ภายนอก อาจมีการควบคุมการใช้โทรศัพท์ทางไกลโดยได้มีการกำหนดเครื่องที่ใช้โทรศัพท์ทางไกลได้เฉพาะเครื่องที่จำเป็น ในการโทรศัพท์แต่ละครั้งจะต้องมีการกรอกแบบฟอร์ม

แสดงระยะเวลาการพูด และสถานที่ติดต่อสำหรับการส่งโทรสารจะมีเอกสารบันทึกการส่งอยู่ในเครื่องอยู่แล้วจึงทราบได้ว่า มีการใช้วันละกี่ครั้ง หากสถานศึกษาที่ใช้ระบบประปาบาดาล จะมีค่าใช้จ่ายค่าเครื่องสูบน้ำเพิ่มขึ้น รวมทั้งค่าซ่อมและดูแลเครื่องสูบน้ำ ท่อจ่ายน้ำ ซึ่งควรมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดูแลเรื่องนี้โดยเฉพาะ

2. สิ่งแวดล้อม สิ่งที่จะเอื้ออำนวยให้ผู้สอนและผู้เรียนมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี เพิ่มขีดความสามารถในการเรียนรู้มากขึ้น ได้แก่ การถ่ายเทอากาศ การควบคุมเสียงรบกวน แสงสว่าง และการใช้สีที่เหมาะสม

2.1 การถ่ายเทอากาศ โดยปกติอุณหภูมิของร่างกายมนุษย์จะอยู่ประมาณ 35-37 องศาเซลเซียส ถ้าอากาศร้อนจะมีผลให้หลอดเลือดขยายตัว เหงื่อออก การรับรู้ และความจำจะลดลง อาจทำให้เกิดอารมณ์หงุดหงิด กล้ามเนื้อในร่างกายอาจเกิดความเครียดได้ การจัดอาคารให้มีอากาศถ่ายเท ได้สะดวก จึงเป็นเรื่องจำเป็น โดยเฉพาะการปลูกต้นไม้ให้มากพอที่จะกรองก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และฝุ่นละออง เพื่อให้สถานศึกษามีอากาศที่ดี อุณหภูมิเหมาะสมต่อการเรียนและการสอน การคิด พัฒนาคู่อากาศออกจากห้องเรียนจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้การถ่ายเทอากาศเป็นไปได้มากขึ้น

2.2 การควบคุมเสียงรบกวน ห้องเรียนควรมีเสียงรบกวนไม่เกิน 35 เดซิเบล ห้องประชุมเสียงไม่ควรเกิน 30 เดซิเบล และห้องทำงานเสียงรบกวนไม่ควรเกิน 50 เดซิเบล ถ้าดังมากกว่านี้ จะเกิดความรำคาญ ความเครียด อาจทำให้เกิดอาการปวดศีรษะ ขาดสมาธิในการทำงาน การใช้วัสดุดูดซับเสียงบริเวณผนังและเพดานห้องจะช่วยลดเสียงสะท้อน สถานศึกษาบางแห่ง ยอมจ่ายค่าคิดเครื่องปรับอากาศเพื่อลดปัญหาเรื่องเสียงรบกวน แต่จะต้องจ่ายค่าไฟฟ้าสูงขึ้น

2.3 แสงสว่าง ระดับความสว่างหรือความเข้มของแสง เพื่อให้การอ่านหนังสือ การมองดูกระดานได้ชัดเจน มีการกำหนดความสว่างไว้ เช่น การเขียนหนังสือต้องการความสว่าง 14 ฟุตแรงเทียน ซึ่งเป็นหน่วยวัดความเข้มของแสงจากความสว่างของเทียนมาตรฐาน 1 เล่ม ตกลงบนพื้นห่างจากเทียน 1 ฟุต ดังจะได้แสดงความต้องการความสว่างบริเวณต่างๆ ดังนี้

- ห้องเรียน ห้องสมุด ความต้องการความสว่าง 30-70 ฟุตแรงเทียน
- ห้องปฏิบัติการ ความต้องการความสว่าง 100 ฟุตแรงเทียน
- ห้องธุรการ ความต้องการความสว่าง 30-150 ฟุตแรงเทียน
- ห้องกิจกรรม ความต้องการความสว่าง 150 ฟุตแรงเทียน
- ห้องครัว ความต้องการความสว่าง 50 ฟุตแรงเทียน

ความสว่างของห้องเรียนในปัจจุบัน ต้องการเครื่องปรับแสงได้ เช่น การสอนด้วยภาพสไลด์ การฉายวิดีโอ เครื่องฉายภาพ อาจต้องการลดความสว่างลงไป เพื่อให้ผู้เรียนได้ดูจอภาพได้ชัดเจนขึ้น

2.4 สี ในการใช้สีที่ใช้ในสถานศึกษามีผลกระทบที่สำคัญมากเพราะสีจะสร้างปฏิกิริยาต่อผู้เรียนในรูปแบบต่างๆ เช่น สีบางประเภทจะทำให้เกิดความสุข ความสดชื่น ความสงบ ความน่ากลัว สีสามารถกระตุ้นอารมณ์ของเด็กๆ ได้เป็นอย่างดี การพิจารณาในการใช้สีในสถานศึกษาจึงเป็นเรื่องค่อนข้างสำคัญทีเดียว ไม่ควรใช้สีแก่จัดหรือเข้มจัดภายในห้องเรียน จะทำให้เกิดความรู้สึกรีบรัด น่ารำคาญ และอาจรบกวนสายตา การใช้สีที่ตัดกัน จะเกิดแสงสะท้อนไม่เท่ากัน ทำให้สายตาต้องทำงานหนัก ทำให้เกิดล้าในการอ่านหนังสือ การใช้สีอ่อน จะช่วยให้เกิดความรู้สึกรู้สึกพักผ่อน และเป็นการเพิ่มแสงสว่างให้แก่ภายในอาคาร ซึ่งสีเขียว เป็นสีที่ยอมรับกันว่า ให้ความรู้สึกรู้สึกพักผ่อนเกิดอารมณ์ที่ผ่อนคลาย แต่ก็ต้องพิจารณาอีกครั้งว่า เขียวอย่างไรจึงจะเหมาะสมบรรยากาศของการศึกษา

การพิจารณาข้อกำหนดการใช้เนื้อที่อาคารเรียนเพื่อการเรียนการสอนให้กระจำงั้นจะช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างสถาปนิกกับนักการศึกษาซึ่งจะต้องระบุจุดมุ่งหมายและความต้องการการใช้อาคารเพื่อการออกแบบที่ถูกต้องตามความประสงค์ได้มากที่สุดซึ่งควรจะต้องมีการระบุถึงกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ ที่จะบรรจุไว้ในอาคารที่จะออกแบบ จำนวนชั่วโมงเรียนหรือห้องเรียนห้องใช้ประโยชน์อื่นๆ นอกจากห้องเรียน เป็นต้น โดยทั่วไปการออกแบบเพื่อการสร้างอาคารเรียนนั้น จะมีเป้าหมายอยู่ที่ความพยายามเสริมสร้างงานวิชาการในสถาบันเป็นหลักสำคัญ เพื่อให้การกำหนดการใช้อาคารเพื่องานวิชาการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มีข้อพิจารณาดังต่อไปนี้

1. เหตุผลของการสร้างอาคาร จะต้องระบุเหตุผลของการสร้างอาคารให้ชัดเจนว่าทำไมจะต้องสร้าง ตั้งใจจะใช้ทำอะไร และต้องการให้อาคารนั้นรับใช้ทั่ว ๆ ไปอะไรบ้าง เป็นต้น
2. การสร้างโรงเรียนใหม่ จะต้องศึกษาประวัติของชุมชนและประชาชนหรือเยาวชนที่ต้องการรับการศึกษาและพิจารณาถึงทำเลของการตั้ง โรงเรียนที่มีระยะเหมาะสมที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ จะมาเรียนได้สะดวกและประหยัดเพียงใด
3. แผนงานวิชาการ การพิจารณาถึงแผนงานวิชาการควรจะต้องพิจารณาเป็น 3 ลักษณะด้วยกันคือ

3.1 แผนงานหลักสูตร สถาปนิกจะต้องพิจารณาออกแบบอาคารให้สอดคล้องกับปรัชญาของโรงเรียน และตามจุดมุ่งหมายของแผนงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนของสถานศึกษา

3.2 วิธีการสอน จะต้องพิจารณาถึงวิธีการสอนในสถานศึกษา เช่น การสอนเป็นคณะ จะต้องมียุทธศาสตร์กลุ่มใหญ่ และยังคงต้องมีห้องประชุมกลุ่มย่อย ๆ ประกอบอีกหลายห้อง หรือการสอนเป็นกลุ่มที่เรียนรวมกันโดยมียุทธศาสตร์เป็นต้น เป็นต้น ซึ่งวิธีสอนนี้จะมีผลถึงการออกแบบที่ว่างเพื่อการเรียนการสอนมาก

3.3 แผนงานอื่นที่สนับสนุนงานวิชาการ สถานที่ทำการหรือทำงานของบุคคลฝ่ายต่างๆ ที่สนับสนุนงานวิชาการก็จำเป็นต้องพิจารณาด้วย เช่น คณะบริหารสถานศึกษา หรือระดับรองและผู้ช่วย เป็นต้น

4. กิจกรรมการเรียนการสอน ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดเนื้อที่การใช้เพื่อกิจกรรมการเรียนการสอนแบบนี้ ก็มักจะหมายถึงห้องเรียนปกติ ห้องทดลองปฏิบัติการ โรงฝึกงาน และอื่น ๆ การพิจารณากำหนดเนื้อที่เพื่อกิจกรรมต่าง ๆ นั้น มีความยากลำบากพอสมควร ก็มีหลักในการพิจารณาได้บ้างดังต่อไปนี้

4.1 กำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ให้แน่นอน

4.2 วางแผนการใช้อาคารเพื่อกิจกรรมต่างๆว่าจะใช้ห้องใดเพื่อกิจกรรมใด และควรอยู่ตรงไหนเช่น ห้องวาดภาพ ห้องอ่าน ห้องเขียน ซึ่งสถาปนิกมองไม่ออกว่าห้องที่ออกแบบแต่ละห้องเขาจะทำอะไรกันบ้างในแต่ละห้อง จึงต้องอาศัยคณะทำงานที่ตั้งขึ้นช่วยให้รายละเอียดได้

4.3 ควรทราบจำนวนของผู้ใช้เช่น ครูก็คน นักเรียนและผู้อื่นที่จะใช้แต่ละห้อง

4.4 การแบ่งกลุ่มผู้เรียนและผู้สอนของกิจกรรมในแต่ละห้อง

4.5 จัดให้มีการสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมต่างๆ โดยจะต้องพิจารณาเพื่อความสะดวกและประหยัดในการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดความสัมพันธ์กัน

4.6 ต้องพิจารณาการกำหนดขนาดห้องต่างๆ ตามขนาดมาตรฐานของพื้นที่แต่ละอย่าง

#### 4. การใช้ประโยชน์อาคารสถานที่

Elsbry (อ้างถึงในวิจิตร ดิจันติก, 2537) ได้กล่าวถึงงานบริหารอาคารสถานที่ของผู้บริหารสถานศึกษาว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่ควรพิจารณาจากงานดังต่อไปนี้ซึ่งประกอบด้วย

1. การสร้างและจัดอาคารสถานที่เพิ่มเติม
2. การปรับปรุงซ่อมแซมตามวาระ
3. การใช้สัภายในห้องเรียน
4. การเลือกใช้เครื่องใช้และเครื่องตกแต่งต่างๆ
5. การดูแลความสะอาดเรียบร้อยของอาคารสถานที่

6. การจัดห้องเรียนให้อยู่ในสภาพที่ถูกลักษณะอนามัย
7. การจัดที่เช็ดมือและการทำความสะอาด
8. การเดินตรวจสอบอาคารสถานที่เป็นระยะๆ
9. การจัดให้มีห้องเก็บสัมภาระและอุปกรณ์
10. การจัดและดูแลห้องเรียน
11. การจัดทำกระดานดำ
12. การตกแต่งห้องเรียน
13. การดูแลพื้นอาคาร
14. การระบายอากาศ
15. การดูแลสนามและบริเวณสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530) ได้จำแนกงานอาคารสถานที่เป็นการจัดสำนักงาน ห้องธุรการ ห้องพักรู้ ห้องพยาบาล ห้องประชุม และห้องอื่นๆ รวมทั้งการดูแลรักษา ปรับปรุงอาคารสถานที่และอุปกรณ์ประจำโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อย ซึ่งสามารถแบ่งย่อยได้ 5 งาน ดังนี้ประสิทธิภาพการบริหารงานอาคารสถานที่ของผู้บริหารจึงควรดูจากความสำเร็จในการบริหารงานดังนี้คือ

1. การจัดสร้างอาคารสถานที่ อันรวมถึงการวางแผนบริเวณที่ตั้งอาคาร การควบคุมดูแลการก่อสร้าง การตกแต่งจัดระเบียบให้เป็นไปตามหลักการจัดอาคารสถานที่ของสถานศึกษา ตลอดจนการรื้อถอนอาคารสถานที่
2. การใช้อาคารสถานที่ คือ การกำหนดการวางแผนการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดต่อการเรียนการสอนโดยตรง ต่อการเกิดการเรียนรู้นอกห้องเรียนของผู้เรียน และต่อชุมชน
3. การบำรุงอาคารสถานที่ การประดับตกแต่ง และซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้คงสภาพเดิมหรือเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดประโยชน์โดยคุ้มค่าที่สุด
4. การควบคุมดูแลอาคารสถานที่ คือ การควบคุมดูแลโดยทั่วไป เป็นการกำกับติดตามผลการใช้การบำรุงรักษาการตกแต่ง รวมถึงการควบคุมปฏิบัติงานอาคารสถานที่ ให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับและแบบแผนทางราชการที่เกี่ยวข้อง
5. การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่เป็นการดำเนินการประเมินผลการใช้เพื่อปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงแนวทางการดำเนินงานด้านนี้ให้เหมาะสม เพื่อประโยชน์สูงสุดและเพื่อเก็บข้อมูลสำหรับวางแผนดำเนินงานอาคารสถานที่ของปีถัดไป

คุณลักษณะของสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในแง่ของอาคารสถานที่นั้นจะต้องสนองประโยชน์ใช้สอยได้สูงสุด กล่าวคือ ต้องมีลักษณะสำคัญ 10 ประการต่อไปนี้ (เมธี ปิรันธนานนท์, 2528)

1. มีความเพียงพอ (adequacy) หมายถึง มีความเพียงพอในด้านต่าง ๆ เช่น อาคาร ห้องเรียน ห้องใช้ประโยชน์ต่าง ๆ วัสดุ สนามเล่นและพักผ่อน ส้วมและอื่น ๆ
2. มีความเหมาะสม (suitability) กล่าวคือจะต้องมีความเหมาะสมในด้านที่ตั้งของอาคารสถานที่ ลักษณะของพื้นที่ และการจัดอาคารสถานที่ เป็นต้น
3. มีความปลอดภัย (safety) ต้องมีความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ อัคคีภัย ภัยธรรมชาติ และอื่น ๆ
4. มีสุขภาพดี (healthfulness) อยู่ห่างไกลจากอากาศเป็นพิษ แก๊สพิษ ช่างโสเภณี และอื่น ๆ
5. ระยะเวลาที่ติดต่อและใช้สอย (accessibility) ที่ตั้งของสถานศึกษาจะต้องไม่ไกลจากชุมชนหรือจากจุดต่างๆในบริเวณที่สำคัญ รวมทั้งไม่ห่างไกลจากสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะให้ประโยชน์ต่อสถานศึกษา เช่น ห้องสมุดสาธารณะ และอื่น ๆ ทั้งนี้รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานศึกษา เช่น ส้วมไม่ไกลตัวอาคารเกินไป
6. มีความยืดหยุ่น (flexibility) จะต้องมีการเอื้ออำนวยต่อการเปลี่ยนแปลงและเอื้ออำนวยต่อการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอน รวมทั้งเครื่องใช้ต่างๆ ในสถานศึกษาได้
7. มีประสิทธิภาพ (efficiency) คือการใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ มาก แต่ใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยน้อยที่สุดหรือคุ้มค่าที่สุด
8. มีความประหยัด (economy) หมายถึงอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ นั้นมีความประหยัด เช่น ประหยัดในการซ่อม บำรุงรักษา การเคลื่อนย้าย และอื่น ๆ
9. สามารถขยายขยายได้ (expansibility) หมายถึงการออกแบบอาคารสถานที่ซึ่งสามารถขยายได้ มีการเตรียมการขยายตัวได้พอสมควร ซึ่งสามารถขยายได้ง่ายและสิ้นเปลืองน้อย ทั้งนี้รวมถึงการขยายพื้นที่ดินในสถานศึกษานั้นๆ ด้วย
10. มีรูปร่างที่สวยงาม (appearance) จะต้องมีการวางผังบริเวณสถานศึกษาได้อย่างสวยงามและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมต่างๆ มีการตกแต่งบริเวณ ห้องเรียนและอื่น ๆ ให้เป็นที่ชื่นชมของผู้พบเห็นอยู่ตลอดเวลาการกำหนดการใช้อาคารเรียน

## 5. การบำรุงรักษาอาคารสถานที่

ผู้บริหารที่ดีจะต้องให้คำแนะนำและควบคุมการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ หรืออาจมอบหมายให้ผู้ช่วยดำเนินการก็ได้ ซึ่งผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพควรมีลักษณะดังนี้ คือ (เมธิ ปิลันธนาพันธ์, 2528)

1. มีการกำหนดงานที่มอบหมายหรือเข้าถึงกำหนดงานที่มอบหมายและความรับผิดชอบเฉพาะอย่างของผู้ดูแลสถานที่ หรือนักการภารโรงแต่ละคน ซึ่งผู้บริหารจะรู้ว่าใคร ทำอะไร ที่ตรงไหน

2. มีการตรวจตราทั่วบริเวณอาคารเรียนและสนามหรือพื้นที่ของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำ โดยมุ่งที่จะสังเกตความสะอาดเรียบร้อยและสภาพการซ่อมแซมสิ่งต่างๆ แม้ว่าผู้บริหารจะมีงานอื่นๆ ที่สำคัญกว่านั้นที่จะต้องกระทำก็ตาม ผู้บริหารจะต้องให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่ออาคารสถานที่ของสถานศึกษาโดยการแบ่งเวลาให้กับการตรวจตรานี้ อย่างเหมาะสม อย่างน้อยอาทิตย์ละครั้งก็ยังมี

ผู้บริหารจะต้องหาทางให้นักเรียน ครู หรือคนอื่นๆ ให้ความสนใจที่จะรายงาน ปัญหาขัดข้องต่างๆ เกี่ยวกับอาคารสถานที่ที่เกิดขึ้น ต่อหัวหน้าผู้ดูแลอาคารสถานที่หรือผู้บริหาร โรงเรียน อาคารสถานที่ควรจะได้รับ การดูแลซ่อมแซมบำรุงรักษาอยู่ตลอดเวลา เพื่อจะได้ดูไม่เก่าและใช้งานได้ดีอยู่ตลอดเวลา ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการซ่อมแซมบำรุงรักษาอาคารสถานที่ มีดังนี้ (ประจวบ อุ่นเศียร, 2528)

1. บุคลากรในโรงเรียน ผู้บริหารจะต้องเป็นนักซ่อมที่คงเส้นคงวา ทันทิที่ได้พบเห็นสิ่ง ใดชำรุดเล็กๆ น้อยๆ ต้องรีบมอบหมายให้เจ้าหน้าที่จัดการซ่อมแซมให้เสร็จเรียบร้อย ถ้าทำในทันที ที่พบจะให้ดูเป็นงานซ่อมแซมเล็กๆ น้อยๆ ไม่สิ้นเปลืองเงินทองมากมาย แต่ถ้าปล่อยทิ้งไว้ให้ชำรุด ทรุดโทรมมาก นานๆ ปีจึงจะซ่อมครั้งหนึ่ง จะดูเป็นงานใหญ่เกินกำลังเจ้าหน้าที่จะซ่อมแซมได้

2. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบำรุงซ่อมแซมรักษา ชุมชนมีประโยชน์ต่อสถาบัน เป็น อย่างมาก อาจจะเป็นการร่วมกันพัฒนาสถาบัน เช่น ทำความสะอาด พัฒนาสนามหรือปลูกต้นไม้ บริจาคร่างกายซ่อมสร้างอาคารเรียน หรือบริจาคทรัพย์เป็นค่าใช้จ่ายซ่อมแซม ขณะเดียวกัน สถาบันการศึกษาจะต้องมีน้ำใจตอบแทนชุมชนด้วย

สิ่งที่จำเป็นพื้นฐาน (Basic Needs) สำหรับสถานศึกษาที่ควรเอาใจใส่เป็นอันดับแรก ควรจะเป็นสิ่งที่ เป็นรูปธรรม คือ เห็นได้ด้วยตาเปล่า ได้แก่ สิ่งสำคัญ 3 ประการ (วัลลภ กันทรัพย์, 2535)

1. โรงอาหาร หรือสถานที่รูปแบบใดๆ ก็ได้ ที่จัดไว้สำหรับผู้เรียนรับประทานอาหาร อาจมีบริการอาหารควบคู่ไปกับสถานที่ด้วย หรือจะอยู่ในรูปของโรงเรียนจัดเอง หรือมีแม่ค้ามาขาย

ในโรงอาหารของโรงเรียนที่ดีจะก่อให้เกิดความสำเร็จที่ดีและมีความสำคัญแก่ผู้เรียน คือ มีอาหารที่ดีรับประทาน เป็นการเสริมสุขภาพพลานามัย และมีการฝึกสุขนิสัยในการรับประทานอาหาร และการรักษาความสะอาดเกี่ยวกับการรับประทานอาหาร

2. สถานที่เล่นกีฬา หรือสถานที่พักผ่อนในยามว่างจากการเรียน อาจอยู่ในรูปใดๆ ก็ได้ตามความเหมาะสมและข้อจำกัดของสถานที่ที่ไม่จำเป็นจะต้องอยู่ในรูปแบบมาตรฐาน แต่มีบริเวณจัดให้นักเรียนได้พักผ่อน เล่นเกม กีฬา ตามความเหมาะสมกับวัย สถานที่เช่นนี้จะช่วยให้นักเรียนได้พักผ่อน เล่น ระหว่างพักเรียน เป็นการคลายเครียด ได้ฝึกสุขนิสัยทางกีฬา และส่งเสริมสุขภาพ

3. ห้องสมุด อาจอยู่ในรูปมาตรฐานหรือรูปแบบใดๆ ก็ได้ตามความเหมาะสมและข้อจำกัดของสถานที่ ห้องสมุดจะเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อนักเรียน คือเสริมสร้างความรู้ สร้างนิสัยรักการอ่าน และได้พักผ่อนคลายเครียด

ลักษณะการใช้ประโยชน์อาคารสถานที่ไว้ว่า เป็นการกำหนดการวางแผนการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดต่อการเรียนการสอนโดยตรง ต่อการเรียนรู้ในห้องเรียนของผู้เรียนและต่อชุมชน ตลอดจนการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ เป็นการดำเนินการประเมินผลการใช้ เพื่อการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงแนวทางการดำเนินงานด้านนี้ให้เหมาะสม เพื่อประโยชน์สูงสุด และเพื่อเก็บข้อมูลสำหรับวางแผนดำเนินงานอาคารสถานที่ของปีถัดไป ซึ่งแนวทางสำหรับผู้บริหารจะต้องปฏิบัติ มีดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530)

1. ร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษาและชุมชนแก้ปัญหาการขาดแคลนอาคารสถานที่ในกรณีที่ยังงบประมาณจากราชการไม่เพียงพอ

2. ดำเนินการวางแผนการใช้อาคารสถานที่โดยให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วม

3. จัดให้มีแผนผังบริเวณสถานศึกษาและห้องเรียน

4. จัดให้มีการทำตารางแสดงการใช้สถานที่

5. ให้บริการด้านสถานที่แก่ชุมชนในกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

6. ตรวจสอบสภาพอาคารสถานที่อย่างสม่ำเสมอ

7. ตรวจสอบตารางการใช้อาคารสถานที่ให้เป็นไปตามข้อตกลงร่วมกันระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา

การบริหารงานด้านการใช้ประโยชน์อาคารสถานที่เป็นงานควบคุมการใช้อาคารสถานที่ได้แก่ (บุญช่วย จินดาประพันธ์, 2536)

1. การดำเนินการจัดสรรการใช้อาคารสถานที่

2. การทำโปรแกรมการใช้อาคารสถานที่ที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงาน
3. การวางแผนการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์ใช้สอยมากที่สุด
4. การใช้สถานที่สำหรับการปฐมนิเทศ
5. การใช้สถานที่เพื่อชุมชน
6. การใช้สถานที่จัดกิจกรรมต่างๆ
7. การจัดงานต่างๆ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530) ได้จำแนกงานอาคารสถานที่เป็นการจัดสำนักงาน ห้องธุรการ ห้องพัสดุ ห้องพยาบาล ห้องประชุม และห้องอื่นๆ รวมทั้งการดูแลรักษา ปรับปรุงอาคารสถานที่และอุปกรณ์ประจำโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อย ดังนั้นประสิทธิภาพการบริหารงานอาคารสถานที่ของผู้บริหารจึงควรดูจากความสำเร็จในการบริหารงานดังนี้คือ

1. การจัดสร้างอาคารสถานที่ อันรวมถึงการวางแผนบริเวณที่ตั้งอาคาร การควบคุมดูแล การก่อสร้าง การตกแต่งจัดระเบียบให้เป็นไปตามหลักการจัดอาคารสถานที่ของสถานศึกษา ตลอดจนการ รื้อถอนอาคารสถานที่

2. การใช้อาคารสถานที่ คือ การกำหนดการวางแผนการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดต่อการเรียนการสอนโดยตรง ต่อการเกิดการเรียนรู้นอกห้องเรียนของผู้เรียน และต่อชุมชน

3. การบำรุงอาคารสถานที่ การประดับตกแต่ง และซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้คงสภาพเดิมหรือเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดประโยชน์โดยคุ้มค่าที่สุด

4. การควบคุมดูแลอาคารสถานที่ คือ การควบคุมดูแลโดยทั่วไป เป็นการกำกับติดตามผลการใช้การบำรุงรักษาการตกแต่ง รวมถึงการควบคุมปฏิบัติงานอาคารสถานที่ ให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับและแบบแผนทางราชการที่เกี่ยวข้อง

5. การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่เป็นการดำเนินการประเมินผลการใช้เพื่อปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงแนวทางการดำเนินงานด้านนี้ให้เหมาะสม เพื่อประโยชน์สูงสุดและเพื่อเก็บข้อมูลสำหรับวางแผนดำเนินงานอาคารสถานที่ของปีถัดไป

## 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฐิตยา เนตรวงษ์ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้อาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้อาคารสถานที่ การใช้ประโยชน์อาคารเรียน และความพึงพอใจในการใช้อาคารสถานที่ของ

นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ผลการศึกษาพบว่า สภาพการใช้งานอาคารสถานที่ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต สภาพการใช้งานของอาคารและสถานที่โดยภาพรวมยังไม่สมบูรณ์แต่พอใช้งานได้ การใช้ประโยชน์อาคารสถานที่พบว่า ภาพรวมการใช้ประโยชน์อาคารและสถานที่ยังมีการใช้ประโยชน์น้อย ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารสถานที่ของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก

อภิรดี กิจชนะเสรี (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่องประสิทธิภาพในการให้บริการต่อปัญหาและความต้องการของผู้ใช้ในศูนย์บริการเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาประสิทธิภาพการให้บริการของศูนย์บริการเทคโนโลยีสารสนเทศ ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาใช้บริการศูนย์บริการเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยรามคำแหงส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพในการให้บริการ สภาพปัญหาและความต้องการใช้บริการด้านต่างๆ ไม่แตกต่างกัน และสภาพภูมิหลังของผู้มาใช้บริการไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติโดยรวมของผู้มาใช้บริการ ผู้มาใช้ศูนย์บริการเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยรามคำแหงส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการให้บริการโดยรวมอยู่ในระดับที่พึงพอใจต่อการให้บริการ

จันง ประสานวงศ์ (2545) ได้ทำการศึกษาถึงสภาพและปัญหาการบริหารอาคารสถานที่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร มีสภาพการบริหารอาคารสถานที่โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และมีปัญหาการบริหารอาคารสถานที่โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับขนาดโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพการบริหารอาคารสถานที่และปัญหาการบริหารอาคารสถานที่ไม่ต่างกัน

เปี่ยมศักดิ์ เหล่าอัน (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัญหาและความต้องการด้านอาคารสถานที่โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาด้านอาคารสถานที่โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ตามสถานภาพของบุคลากร และผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 ด้าน โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปหาค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ด้านบริเวณหรือสถานที่ตั้งโรงเรียนด้านการจัดระบบสาธารณูปโภคในโรงเรียน ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ สื่อ ครุภัณฑ์ และด้านอาคารเรียน อาคารประกอบสื่อ ครุภัณฑ์ ส่วนปัญหาด้านอาคารสถานที่โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ตามขนาดโรงเรียนจำนวน 5 ด้าน โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านอาคารเรียน อาคารประกอบ สื่อ ครุภัณฑ์ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ด้านการ

บำรุงรักษาอาคารสถานที่ สื่อและครุภัณฑ์ ด้านการจัดระบบสาธารณูปโภคในโรงเรียน และด้านบริเวณหรือสถานที่ตั้งโรงเรียน สำหรับเรื่อง ความต้องการด้านอาคารสถานที่โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ตามสถานภาพของบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 ด้าน โดยภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดระบบสาธารณูปโภคในโรงเรียน ด้านอาคารเรียน อาคารประกอบ สื่อ ครุภัณฑ์ ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ สื่อ และครุภัณฑ์ ด้านบริเวณหรือสถานที่ตั้งโรงเรียน และด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ส่วนความต้องการด้านอาคารสถานที่โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมจำนวน 5 ด้าน มีความต้องการในระดับมาก เรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการจัดระบบสาธารณูปโภคในโรงเรียน ด้านอาคารเรียน อาคารประกอบ สื่อ ครุภัณฑ์ ด้านบริเวณหรือสถานที่ตั้งโรงเรียน ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ สื่อ และครุภัณฑ์ และด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

Jeanne Merie Grum Bursheim (1993) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนแบบรวมกลุ่มกับวัฒนธรรมการทำงานที่ได้ผลในโรงเรียนในมหาวิทยาลัย มินิโซต้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสิ่งแวดล้อมในการเรียนแบบรวมกลุ่มกับวัฒนธรรมการทำงานในโรงเรียนในด้านการจัดการโรงเรียนและหมวดวิชาแบบใดที่มีผลต่อวัฒนธรรมการทำงานในโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสิ่งแวดล้อมในการเรียนแบบรวมกลุ่มกับวัฒนธรรมการทำงานในโรงเรียนในด้านการจัดการโรงเรียนมีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญระหว่างการเรียนแบบรวมกลุ่มกับวัฒนธรรมการทำงานแบบให้ผลผลิต และไม่มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในเรื่องขนาดประเภทวิชาชีพของโรงเรียน

Fred Anthony Campisano (1992) ได้ศึกษาตัวแบบเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของสิ่งแวดล้อมของที่ทำงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอริโซนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างตัวแบบเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับผลกระทบของที่ทำงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาจัดคู่อิทที่มีต่อมิติสิ่งแวดล้อมที่ทำงานและพฤติกรรมของคนทำงาน ผลการศึกษาพบว่า ถ้าโรงเรียนต้องการบรรลุประสิทธิภาพขององค์กร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นไปตามเป้าหมายของโรงเรียน การมอบหมายงานที่เหมาะสมกับครู และครูตั้งใจทำงาน ครูใหญ่จะต้องจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเสริมสร้างความคิดริเริ่ม ลดการกำหนดงานที่จะก่อให้เกิดความกำกวมในบทบาทหน้าที่และการขัดแย้งในการทำงาน ควรให้มีความสมดุลระหว่างระบบราชการกับความคิดอิสระ ในวิชาชีพครู ครูใหญ่ต้องเลือกครูที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในการทำงานของโรงเรียน

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยราชพฤกษ์ทั้งสามกลุ่มการเรียนคือ กลุ่มการเรียนปกติ กลุ่มการเรียนภาคสมทบค่า และกลุ่มการเรียนภาคสมทบเสาร์-อาทิตย์ ประจำปีการศึกษา 2552 ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2552 จำนวน 2,287 คน (ที่มา : งานทะเบียนและวัดผล 1 ธันวาคม 2552)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การศึกษา ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยราชพฤกษ์ทั้งสามกลุ่มการเรียนคือ กลุ่มการเรียนปกติ กลุ่มการเรียนภาคสมทบค่า และกลุ่มการเรียนภาคสมทบเสาร์-อาทิตย์ ประจำปีการศึกษา 2552 คือ คณะบริหารธุรกิจ คณะบัญชี คณะนิติศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) คำนวณกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากร โดยใช้ตารางของทาโร ยามาเน่ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างจะมีจำนวนทั้งสิ้น 341 คน

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างชนิดอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) แบบ Stratified Sampling โดยแบ่งประชากรที่แตกต่างกันในเรื่อง กลุ่มการเรียน ซึ่งสามารถแบ่ง ได้เป็น 3 กลุ่ม จากนั้น ใช้วิธี Proportionate sampling มาจัดสัดส่วนการสุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มการเรียน ดังแสดงในรายละเอียดต่อไปนี้

#### การจัดสัดส่วนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามกลุ่มการเรียน

| ลำดับ                    | คณะ                           | จำนวนประชากรการวิจัยทั้งหมด | การกำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง |
|--------------------------|-------------------------------|-----------------------------|------------------------------|
| 1                        | กลุ่มการเรียนภาคปกติ          | 1,012                       | 151                          |
| 2                        | กลุ่มการเรียนภาคค่า           | 490                         | 73                           |
| 3                        | กลุ่มการเรียนภาคเสาร์-อาทิตย์ | 785                         | 117                          |
| รวมจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น |                               | 2,287                       | 341                          |

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ชั้นปี สาขาวิชาและคณะ ที่สังกัด ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 สภาพการใช้อาคารและสถานที่ การใช้ประโยชน์อาคารและสถานที่ ใช้คำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ ได้แก่ สภาพสมบูรณ์ใช้การได้ดี สภาพไม่สมบูรณ์แต่พอใช้การได้ และควรปรับปรุงแก้ไข การใช้ประโยชน์มี 3 ระดับ คือ การใช้ประโยชน์ในระดับมาก น้อย และไม่มีการใช้ประโยชน์

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจในการใช้อาคารสถานที่ ใช้คำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ส่วนข้อเสนอแนะ ใช้แบบเติมคำ

2. การสร้างเครื่องมือและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

2.1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น โดยศึกษาจากทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2.2 สร้างเครื่องมือโดยการศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามและแบบตรวจรายการโดยกำหนดประเด็นและขอบเขตคำถามด้วยการจัดหมวดหมู่ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.3 ทำการ Try out โดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มที่คล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง คือ เลื่อนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม คำนวณค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ซึ่งค่าที่ได้ต้องมีค่าไม่น้อยกว่า 0.70

- 2.4 ปรับปรุงเครื่องมือ แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลเอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและเที่ยงตรง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือน เมษายน 2553 จากนั้นตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ และแปลผลต่อไป

### การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติในการวิจัยดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา(Descriptive Statistics) ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง สภาพการใช้อาคารและสถานที่ การใช้ประโยชน์อาคารและสถานที่ และระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารสถานที่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้เป็นสถิติเบื้องต้นในการอภิปรายผล

2. สถิติเชิงอนุมาน(Inferential Statistics) ใช้เป็นสถิติในการทดสอบความแตกต่างของเพศนักศึกษาโดยใช้สถิติ t- test และใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way Analysis of Variance) สำหรับชั้นปีและคณะที่สังกัด หลังจากนั้นทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี Least Square Difference (LSD)

#### เกณฑ์การให้คะแนนสภาพการใช้อาคารและสถานที่

|                          |              |   |
|--------------------------|--------------|---|
| สมบูรณ์ใช้การได้ดี       | คะแนนเท่ากับ | 2 |
| ไม่สมบูรณ์แต่พอใช้การได้ | คะแนนเท่ากับ | 1 |
| ควรปรับปรุงแก้ไข         | คะแนนเท่ากับ | 0 |

#### การแปรผลสภาพการใช้อาคารและสถานที่ (สมบูรณ์ สุริยวงศ์ และคณะ, 2544)

|                     |                                       |
|---------------------|---------------------------------------|
| ค่าเฉลี่ย 1.51-2.00 | สภาพการใช้งานสมบูรณ์ใช้การได้ดี       |
| ค่าเฉลี่ย 0.50-1.50 | สภาพการใช้งานไม่สมบูรณ์แต่พอใช้การได้ |
| ค่าเฉลี่ย 0.00-0.49 | สภาพการใช้งานควรปรับปรุงแก้ไข         |

#### เกณฑ์การให้คะแนนการใช้ประโยชน์อาคารและสถานที่

|                        |              |   |
|------------------------|--------------|---|
| ใช้ประโยชน์ในระดับมาก  | คะแนนเท่ากับ | 2 |
| ใช้ประโยชน์ในระดับน้อย | คะแนนเท่ากับ | 1 |
| ไม่มีการใช้ประโยชน์    | คะแนนเท่ากับ | 0 |

#### การแปรผลการใช้ประโยชน์อาคารและสถานที่ (สมบูรณ์ สุริยวงศ์ และคณะ, 2544)

|                     |                                    |
|---------------------|------------------------------------|
| ค่าเฉลี่ย 1.51-2.00 | ระดับการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมาก  |
| ค่าเฉลี่ย 0.50-1.50 | ระดับการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับน้อย |

| ค่าเฉลี่ย 0.00-0.49         | ไม่มีการใช้ประโยชน์ |   |
|-----------------------------|---------------------|---|
| เกณฑ์การให้คะแนนความพึงพอใจ |                     |   |
| พึงพอใจมากที่สุด            | คะแนนเท่ากับ        | 5 |
| พึงพอใจมาก                  | คะแนนเท่ากับ        | 4 |
| พึงพอใจปานกลาง              | คะแนนเท่ากับ        | 3 |
| พึงพอใจน้อย                 | คะแนนเท่ากับ        | 2 |
| พึงพอใจน้อยที่สุด           | คะแนนเท่ากับ        | 1 |

การแปรผลความพึงพอใจ (สมบูรณ์ สุริยวงศ์ และคณะ, 2544)

|                       |         |                                   |
|-----------------------|---------|-----------------------------------|
| ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 | หมายถึง | ความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมากที่สุด |
| ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 | หมายถึง | ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก         |
| ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 | หมายถึง | ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง     |
| ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 | หมายถึง | ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย        |
| ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 | หมายถึง | ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด  |

## บทที่ 4

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา ลักษณะการใช้ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจในการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิเคราะห์จากค่าความถี่ ค่าร้อยละ เสนอผลในรูปแบบของตาราง

ตอนที่ 2 ลักษณะการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ โดยวิเคราะห์จากค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เสนอผลในรูปแบบของตาราง

ตอนที่ 3 สภาพการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ โดยวิเคราะห์จากค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เสนอผลในรูปแบบของตาราง

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจในการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ โดยวิเคราะห์จากค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เสนอผลในรูปแบบของตาราง

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน โดยวิเคราะห์จากค่าสถิติ t- test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way Analysis of Variance) และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี Least Square Difference (LSD) เสนอผลในรูปแบบของตาราง

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละ จำแนกตามเพศ

| เพศ  | จำนวน | ร้อยละ |
|------|-------|--------|
| ชาย  | 116   | 34.02  |
| หญิง | 225   | 65.98  |
| รวม  | 341   | 100.00 |

จากตารางที่ 1 พบว่าคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างกว่าครึ่งเป็นเพศหญิงมีจำนวน 225 คน (คิดเป็นร้อยละ 65.98) และเพศชายมีจำนวน 116 คน (คิดเป็นร้อยละ 34.02)

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละ จำแนกตามชั้นปี

| ชั้นปี      | จำนวน | ร้อยละ |
|-------------|-------|--------|
| ชั้นปีที่ 1 | 122   | 35.78  |
| ชั้นปีที่ 2 | 96    | 28.15  |
| ชั้นปีที่ 3 | 71    | 20.82  |
| ชั้นปีที่ 4 | 52    | 15.25  |
| รวม         | 341   | 100.00 |

จากตารางที่ 2 พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีจำนวน 122 คน (คิดเป็นร้อยละ 35.78) รองลงมาคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีจำนวน 96 คน (คิดเป็นร้อยละ 28.15) นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีจำนวน 71 คน (คิดเป็นร้อยละ 20.82) และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีจำนวน 52 คน (คิดเป็นร้อยละ 15.25) ตามลำดับ

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละ จำแนกตามคณะที่สังกัด

| คณะที่สังกัด    | จำนวน      | ร้อยละ        |
|-----------------|------------|---------------|
| คณะบริหารธุรกิจ | 115        | 33.72         |
| คณะบัญชี        | 83         | 24.34         |
| คณะนิติศาสตร์   | 63         | 18.48         |
| คณะนิเทศศาสตร์  | 54         | 15.84         |
| คณะวิทยาศาสตร์  | 26         | 7.62          |
| <b>รวม</b>      | <b>341</b> | <b>100.00</b> |

จากตารางที่ 3 พบว่านักศึกษาคณะบริหารธุรกิจมีจำนวน 115 คน (คิดเป็นร้อยละ 33.72) รองลงมาคณะบัญชี มีจำนวน 83 คน (คิดเป็นร้อยละ 24.34) คณะนิติศาสตร์ มีจำนวน 63 คน (คิดเป็นร้อยละ 18.48) คณะนิเทศศาสตร์ มีจำนวน 54 คน (คิดเป็นร้อยละ 15.84) และคณะวิทยาศาสตร์ มีจำนวน 26 คน (คิดเป็นร้อยละ 7.62) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ลักษณะการใช้ประโยชน์อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ตาราง 4 การใช้ประโยชน์อาคารและสถานที่

| การใช้ประโยชน์อาคารและสถานที่                           | $\bar{X}$ | S.D. | แปลผล |
|---|-----------|------|-------|
| 1. ฝั่งบริเวณสถานศึกษา                                  | 1.23      | 0.51 | น้อย  |
| 2. สภาพพื้นที่บริเวณสถานศึกษา                           | 1.28      | 0.55 | น้อย  |
| 3. อาคารเรียน   | 1.48      | 0.56 | น้อย  |
| 4. อาคารอเนกประสงค์                                     | 1.33      | 0.53 | น้อย  |
| 5. ห้องเรียน  | 1.56      | 0.54 | มาก   |
| 6. สำนักงานให้บริการนักศึกษา เช่น สำนักทะเบียน การเงิน  | 1.35      | 0.56 | น้อย  |
| 7. ห้องประชุมและห้องสัมมนา                              | 1.34      | 0.58 | น้อย  |
| 8. สำนักหอสมุด  | 1.18      | 0.62 | น้อย  |
| 9. ห้องผลิตสื่อศูนย์คอมพิวเตอร์บริการ                   | 1.36      | 0.60 | น้อย  |
| 10. ห้องกิจกรรมหรือบริเวณสำหรับการทำกิจกรรม<br>นักศึกษา | 1.20      | 0.59 | น้อย  |
| 11. ห้องปฏิบัติการ / โรงฝึกงาน                          | 0.92      | 0.55 | น้อย  |
| 12. ห้องแนะแนว  | 1.01      | 0.62 | น้อย  |
| 13. ห้องพยาบาล  | 1.12      | 0.64 | น้อย  |
| 14. โรงอาหาร  | 1.25      | 0.64 | น้อย  |
| 15. ห้องน้ำห้องส้วม                                     | 1.27      | 0.64 | น้อย  |
| 16. สวนหย่อมสถานพักผ่อน                                 | 1.14      | 0.61 | น้อย  |
| 17. สถานที่เล่นกีฬา                                     | 1.20      | 0.61 | น้อย  |
| 18. ที่จอดรถ  | 1.23      | 0.58 | น้อย  |
| โดยรวม  | 1.25      | 0.29 | น้อย  |

จากตารางที่ 4 พบว่า นักศึกษาใช้ประโยชน์อาคารและสถานที่ ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ( $\bar{X} = 1.25$ )

เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า นักศึกษาใช้ประโยชน์อาคารและสถานที่อยู่ในระดับมากเพียงเรื่องเดียว คือ ห้องเรียน ที่เหลืออยู่ระดับน้อยโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากลงมา คือ อาคารเรียน ห้องผลิตสื่อศูนย์คอมพิวเตอร์บริการ สำนักงานให้บริการนักศึกษา เช่น สำนักทะเบียน การเงิน ห้องประชุมและห้องสัมมนา อาคารอเนกประสงค์ สภาพพื้นที่บริเวณสถานศึกษา ห้องน้ำห้องส้วม โรงอาหาร ฝั่งบริเวณสถานศึกษา ที่จอดรถ ห้องกิจกรรมหรือบริเวณสำหรับทำกิจกรรมนักศึกษา สถานที่เล่นกีฬา สำนักหอสมุด สวนหย่อมสถานพักผ่อน ห้องพยาบาล และห้องแนะแนว ตามลำดับ มีเพียงข้อเดียวที่อยู่ในระดับน้อย คือ ห้องปฏิบัติการ / โรงฝึกงาน ตามลำดับ

ตอนที่ 3 สภาพการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ตาราง 5 สภาพการใช้อาคารและสถานที่

| สภาพการใช้อาคารและสถานที่                              | $\bar{X}$ | S.D. | แปลผล                    |
|--|-----------|------|--------------------------|
| 1. ฝั่งบริเวณสถานศึกษา                                 | 1.28      | 0.60 | ไม่สมบูรณ์แต่พอใช้งานได้ |
| 2. สภาพพื้นที่บริเวณสถานศึกษา                          | 1.22      | 0.65 | ไม่สมบูรณ์แต่พอใช้งานได้ |
| 3. อาคารเรียน  | 1.36      | 0.70 | ไม่สมบูรณ์แต่พอใช้งานได้ |
| 4. อาคารอเนกประสงค์                                    | 1.22      | 0.67 | ไม่สมบูรณ์แต่พอใช้งานได้ |
| 5. ห้องเรียน   | 1.55      | 0.56 | สมบูรณ์ใช้งานได้ดี       |
| 6. สำนักงานให้บริการนักศึกษา เช่น สำนักทะเบียน การเงิน | 1.35      | 0.67 | ไม่สมบูรณ์แต่พอใช้งานได้ |
| 7. ห้องประชุมและห้องสัมมนา                             | 1.42      | 0.66 | ไม่สมบูรณ์แต่พอใช้งานได้ |
| 8. สำนักหอสมุด   | 1.32      | 0.72 | ไม่สมบูรณ์แต่พอใช้งานได้ |
| 9. ห้องผลิตสื่อศูนย์คอมพิวเตอร์บริการ                  | 1.11      | 0.72 | ไม่สมบูรณ์แต่พอใช้งานได้ |
| 10. ห้องกิจกรรมหรือบริเวณสำหรับการทำกิจกรรมนักศึกษา    | 1.03      | 0.73 | ไม่สมบูรณ์แต่พอใช้งานได้ |
| 11. ห้องปฏิบัติการ / โรงฝึกงาน                         | 0.95      | 0.69 | ไม่สมบูรณ์แต่พอใช้งานได้ |
| 12. ห้องแนะแนว   | 1.00      | 0.73 | ไม่สมบูรณ์แต่พอใช้งานได้ |
| 13. ห้องพยาบาล   | 1.09      | 0.76 | ไม่สมบูรณ์แต่พอใช้งานได้ |
| 14. โรงอาหาร   | 0.79      | 0.74 | ไม่สมบูรณ์แต่พอใช้งานได้ |
| 15. ห้องน้ำห้องส้วม                                    | 0.98      | 0.77 | ไม่สมบูรณ์แต่พอใช้งานได้ |
| 16. สวนหย่อมสถานพักผ่อน                                | 0.92      | 0.75 | ไม่สมบูรณ์แต่พอใช้งานได้ |
| 17. สถานที่เล่นกีฬา                                    | 0.95      | 0.69 | ไม่สมบูรณ์แต่พอใช้งานได้ |
| 18. ที่จอดรถ   | 0.89      | 0.75 | ไม่สมบูรณ์แต่พอใช้งานได้ |
| โดยรวม   | 1.13      | 0.41 | ไม่สมบูรณ์แต่พอใช้งานได้ |

จากตารางที่ 5 พบว่า นักศึกษาที่ใช้อาคารและสถานที่ที่มีความคิดเห็นว่า โดยภาพรวมอาคารสถานที่อยู่ในสภาพการใช้งานไม่สมบูรณ์แต่พอใช้การได้ ( $\bar{X} = 1.13$ )

เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ห้องเรียนอยู่ในสภาพการใช้งานสมบูรณ์ใช้การได้ดี ที่เหลืออยู่ในสภาพการใช้งานไม่สมบูรณ์แต่พอใช้การได้ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากลงมา คือ ห้องประชุมและห้องสัมมนา อาคารเรียน สำนักงานให้บริการนักศึกษา เช่น สำนักทะเบียน การเงิน สำนักหอสมุด ฝั่งบริเวณสถานศึกษา สภาพพื้นที่บริเวณสถานศึกษา อาคารอเนกประสงค์ ห้องผลิตสื่อศูนย์คอมพิวเตอร์ บริการ ห้องพยาบาล ห้องกิจกรรมหรือบริเวณสำหรับการทำกิจกรรมนักศึกษา ห้องแนะแนว ห้องน้ำ ห้องส้วม ห้องปฏิบัติการ / โรงฝึกงาน สถานที่เล่นกีฬา สวนหย่อมสถานพักผ่อน ที่จอดรถ และ โรงอาหาร ตามลำดับ

#### ตอนที่ 4 ความพึงพอใจในการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์

##### ตาราง 6 ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ภาพรวม

| ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่                            | $\bar{X}$ | S.D. | แปลผล   |
|--|-----------|------|---------|
| ด้านอาคารเรียน อาคารประกอบ                                     | 3.36      | 0.77 | ปานกลาง |
| ด้านห้องเรียน ห้องปฏิบัติการห้องคอมพิวเตอร์ และห้องบริการต่างๆ | 3.36      | 0.75 | ปานกลาง |
| ด้านบริเวณสถานศึกษา  | 2.97      | 0.84 | ปานกลาง |
| ด้านสำนักหอสมุดและห้องผลิตสื่อศูนย์คอมพิวเตอร์บริการ           | 3.26      | 0.69 | ปานกลาง |
| ด้านโรงอาหารหรือสถานที่รับประทานอาหาร                          | 3.08      | 0.88 | ปานกลาง |
| ด้านห้องประชุมและห้องสัมมนา                                    | 3.61      | 0.79 | มาก     |
| ด้านห้องกิจกรรม สถานออกกำลังกาย และนันทนาการ                   | 3.36      | 0.75 | ปานกลาง |
| ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและระบบสาธารณูปโภคของวิทยาลัย             | 3.24      | 0.84 | ปานกลาง |
| ด้านการรักษาความปลอดภัยภายในวิทยาลัย                           | 3.47      | 0.84 | ปานกลาง |
| โดยรวม   | 3.30      | 0.55 | ปานกลาง |

จากตารางที่ 6 พบว่า นักศึกษามีระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารสถานที่ โดยภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง ( $\bar{X} = 3.30$ ) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากลงมา พบว่า ด้านห้องประชุมและห้องสัมมนานักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการรักษาความปลอดภัยภายในวิทยาลัย ด้านอาคารเรียน อาคารประกอบ ด้านห้องเรียน ห้องปฏิบัติการห้องคอมพิวเตอร์ และห้องบริการต่างๆ ด้านห้องกิจกรรม สถานออกกำลังกาย และนันทนาการ ด้านสำนักหอสมุดและห้องผลิตสื่อศูนย์คอมพิวเตอร์บริการ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและระบบสาธารณูปโภคของวิทยาลัย ด้านโรงอาหารหรือสถานที่รับประทานอาหาร และด้านบริเวณสถานศึกษาตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน แสดงดังตารางที่ 7-15

ตาราง 7 ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ด้านอาคารเรียน  
อาคารประกอบ

| ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารเรียน อาคารประกอบ | $\bar{X}$ | S.D. | แปลผล   |
|--|-----------|------|---------|
| 1. การจัดทำแผนผังอาคารต่างๆ                | 3.22      | 0.94 | ปานกลาง |
| 2. การจัดระบบแสงสว่างภายในอาคาร            | 3.71      | 0.94 | มาก     |
| 3. การจัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในอาคารเรียน   | 3.40      | 0.86 | ปานกลาง |
| 4. ความสะดวกในการใช้ประโยชน์               | 3.45      | 0.95 | ปานกลาง |
| 5. ห้องน้ำห้องห้องส้วมสำหรับนักศึกษา       | 3.04      | 1.15 | ปานกลาง |

#### รวม

จากตารางที่ 7 พบว่า นักศึกษามีระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ด้านอาคารเรียน อาคารประกอบ พบว่า การจัดระบบแสงสว่างภายในอาคาร อยู่ระดับมากเพียงเรื่องเดียว ที่เหลืออยู่ระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากลงมา คือ ความสะดวกในการใช้ประโยชน์ การจัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในอาคารเรียน การจัดทำแผนผังอาคารต่างๆ และห้องน้ำห้องห้องส้วมสำหรับนักศึกษา ตามลำดับ

ตาราง 8 ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ด้านห้องเรียนห้องปฏิบัติการ ห้องคอมพิวเตอร์ และห้องบริการต่างๆ

| ความพึงพอใจต่อการใช้<br>ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการห้องคอมพิวเตอร์ และห้องบริการต่างๆ | $\bar{X}$ | S.D. | แปลผล   |
|--|-----------|------|---------|
| 1. มีแสงสว่างเพียงพอและระบายอากาศที่ดี   | 3.60      | 1.00 | มาก     |
| 2. การรักษาความสะอาดและการบำรุงรักษาห้อง   | 3.39      | 0.95 | ปานกลาง |
| 3. ห้องเรียนมีจำนวน โต๊ะเก้าอี้เพียงพอกับนักศึกษา                                  | 3.20      | 1.10 | ปานกลาง |
| 4. โต๊ะเก้าอี้มีการจัดวางอย่างเป็นระเบียบ  | 3.07      | 1.03 | ปานกลาง |
| 5. ห้องเรียนมีตารางการใช้อย่างชัดเจน   | 3.37      | 0.90 | ปานกลาง |
| 6. บรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการเรียนรู้  | 3.46      | 0.87 | ปานกลาง |
| 7. สื่ออุปกรณ์ที่สะดวกต่อการเรียนการสอน  | 3.39      | 0.95 | ปานกลาง |
| <b>รวม</b>   |           |      |         |

จากตารางที่ 8 พบว่า นักศึกษามีระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ด้านห้องเรียนห้องปฏิบัติการ ห้องคอมพิวเตอร์ และห้องบริการต่างๆ พบว่า มีแสงสว่างเพียงพอและระบายอากาศที่ดี อยู่ระดับมากเพียงเรื่องเดียว ที่เหลืออยู่ระดับปานกลางโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากลงมา คือ บรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การรักษาความสะอาดและการบำรุงรักษาห้อง สื่ออุปกรณ์ที่สะดวกต่อการเรียนการสอน ห้องเรียนมีตารางการใช้อย่างชัดเจน ห้องเรียนมีจำนวน โต๊ะเก้าอี้เพียงพอกับนักศึกษา และ โต๊ะเก้าอี้มีการจัดวางอย่างเป็นระเบียบ ตามลำดับ

ตาราง 9 ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ด้านบริเวณสถานศึกษา

| ความพึงพอใจต่อการให้บริการบริเวณสถานศึกษา            | $\bar{X}$ | S.D. | แปลผล   |
|--|-----------|------|---------|
| 1. การจัดทำแผนที่ตั้งบริเวณสถานศึกษา                 | 3.35      | 1.04 | ปานกลาง |
| 2. สถานที่พักผ่อน                                    | 3.09      | 1.00 | ปานกลาง |
| 3. สถานที่ออกกำลังกาย                                | 2.91      | 1.12 | ปานกลาง |
| 4. พื้นที่จอดรถยนต์และรถจักรยานยนต์                  | 2.76      | 1.18 | ปานกลาง |
| 5. เครื่องหมายแสดงการจราจรภายในสถานศึกษา             | 2.77      | 1.06 | ปานกลาง |
| 6. การบำรุงรักษาพื้นที่และบริเวณสวนและสนามให้ร่มรื่น | 2.93      | 1.17 | ปานกลาง |
| 7. การปรับปรุงภูมิทัศน์                              | 3.01      | 1.26 | ปานกลาง |

**รวม**

จากตารางที่ 9 พบว่า นักศึกษามีระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ด้านบริเวณสถานศึกษา อยู่ระดับปานกลางทั้งหมด โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากลงมา พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในเรื่องการจัดทำแผนที่ตั้งบริเวณสถานศึกษามากที่สุด รองลงมา คือ สถานที่พักผ่อน การปรับปรุงภูมิทัศน์ การบำรุงรักษาพื้นที่และบริเวณสวนและสนามให้ร่มรื่น สถานที่ออกกำลังกาย เครื่องหมายแสดงการจราจรภายในสถานศึกษา และพื้นที่จอดรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ตามลำดับ

ตาราง 10 ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ด้านสำนักหอสมุดและห้องผลิตสื่อศูนย์คอมพิวเตอร์บริการ

| ความพึงพอใจต่อการใช้นักหอสมุดและห้องผลิตสื่อศูนย์คอมพิวเตอร์บริการ | $\bar{X}$ | S.D. | แปลผล   |
|--|-----------|------|---------|
| 1. มีแสงสว่างเพียงพอและระบายอากาศที่ดี                             | 3.48      | 0.78 | ปานกลาง |
| 2. ความสะดวกในการค้นหาหนังสือและสิ่งพิมพ์ในห้องสมุด                | 3.28      | 0.92 | ปานกลาง |
| 3. ความหลากหลายของหนังสือและเอกสารในห้องสมุด                       | 3.30      | 0.98 | ปานกลาง |
| 4. ความทันสมัยของหนังสือและเอกสารในห้องสมุด                        | 3.18      | 0.92 | ปานกลาง |
| 5. จำนวนหนังสือและเอกสารในห้องสมุด                                 | 3.23      | 0.89 | ปานกลาง |
| 6. การจัดหนังสือ สื่อโสตทัศน วัสดุ อุปกรณ์ ภายในสำนักหอสมุด        | 3.21      | 0.87 | ปานกลาง |
| 7. สำนักหอสมุดมีความสะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย                  | 3.48      | 0.93 | ปานกลาง |
| 8. มีโต๊ะเก้าอี้เพียงพอกับนักศึกษา                                 | 3.33      | 1.04 | ปานกลาง |
| 9. ความเพียงพอของจำนวนคอมพิวเตอร์                                  | 3.16      | 1.05 | ปานกลาง |
| 10. ความรวดเร็วของระบบอินเทอร์เน็ต                                 | 3.01      | 1.02 | ปานกลาง |
| 11. ประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์                               | 3.17      | 1.05 | ปานกลาง |
| <b>รวม</b>   |           |      |         |

จากตารางที่ 10 พบว่า นักศึกษามีระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ด้านสำนักหอสมุดและห้องผลิตสื่อศูนย์คอมพิวเตอร์บริการ อยู่ระดับปานกลางทั้งหมด โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากลงมา พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในเรื่องมีแสงสว่างเพียงพอและระบายอากาศที่ดีมากที่สุด รองลงมา คือ สำนักหอสมุดมีความสะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย มีโต๊ะเก้าอี้เพียงพอกับนักศึกษา ความหลากหลายของหนังสือและเอกสารในห้องสมุด ความสะดวกในการค้นหาหนังสือและสิ่งพิมพ์ในห้องสมุด จำนวนหนังสือและเอกสารในห้องสมุด การจัดหนังสือ สื่อโสตทัศน วัสดุ อุปกรณ์ ภายในสำนักหอสมุด ความทันสมัยของหนังสือและเอกสารในห้องสมุด ประสิทธิภาพ

ของเครื่องคอมพิวเตอร์ ความเพียงพอของจำนวนคอมพิวเตอร์ และความรวดเร็วของระบบอินเทอร์เน็ตตามลำดับ

**ตาราง 11** ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ด้านโรงอาหารหรือสถานที่รับประทานอาหาร

| ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารหรือสถานที่รับประทานอาหาร        | $\bar{X}$ | S.D. | แปลผล   |
|---|-----------|------|---------|
| 1. มีแสงสว่างเพียงพอและระบายอากาศที่ดี                    | 3.38      | 1.01 | ปานกลาง |
| 2. การจัดวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องปรุงรส และการรักษาความสะอาด | 3.09      | 1.09 | ปานกลาง |
| 3. การจัดโต๊ะ เก้าอี้ภายในโรงอาหาร                        | 3.02      | 1.01 | ปานกลาง |
| 4. การจัดบรรยากาศภายในโรงอาหารที่เอื้อต่อด้านโภชนาการ     | 2.99      | 1.00 | ปานกลาง |
| 5. การรักษาความสะอาดและการบำรุงรักษาโรงอาหาร              | 2.89      | 1.03 | ปานกลาง |
| <b>รวม</b>  |           |      |         |

จากตารางที่ 11 พบว่า นักศึกษามีระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ด้านโรงอาหารหรือสถานที่รับประทานอาหาร อยู่ระดับปานกลางทั้งหมด โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากลงมา พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในเรื่องมีแสงสว่างเพียงพอและระบายอากาศที่ดีมากที่สุด รองลงมา คือ การจัดวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องปรุงรส และการรักษาความสะอาด การจัดโต๊ะ เก้าอี้ภายในโรงอาหาร การจัดบรรยากาศภายในโรงอาหารที่เอื้อต่อด้านโภชนาการ และการรักษาความสะอาดและการบำรุงรักษาโรงอาหาร ตามลำดับ

ตาราง 12 ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ด้านห้องประชุมและห้องสัมมนา

| ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ด้านห้องประชุมและห้องสัมมนา                           | $\bar{X}$ | S.D. | แปลผล   |
|--|-----------|------|---------|
| 1. มีแสงสว่างเพียงพอและระบายอากาศที่ดี   | 3.64      | 0.89 | มาก     |
| 2. ห้องประชุมและห้องสัมมนามีจำนวนเพียงพอต่อการใช้งาน และสามารถรองรับการจัดกิจกรรมประเภทต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม | 3.62      | 0.88 | มาก     |
| 3. ความพร้อมของห้องประชุมและห้องสัมมนา   | 3.59      | 0.85 | มาก     |
| 4. ห้องประชุมและห้องสัมมนามีความสะอาดเป็นระเบียบ   | 3.64      | 0.94 | มาก     |
| 5. สิ่งอำนวยความสะดวกมีประสิทธิภาพมีความทันสมัย และมีจำนวนเพียงพอต่อการใช้งาน                                | 3.61      | 0.90 | มาก     |
| 6. ความสะอาดในการใช้วัสดุ อุปกรณ์  | 3.50      | 0.95 | ปานกลาง |
| 7. การรักษาความสะอาดและการบำรุงรักษาห้องประชุม   | 3.65      | 0.93 | มาก     |
| <b>รวม</b>   |           |      |         |

จากตารางที่ 12 พบว่า นักศึกษามีระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ด้านห้องประชุมและห้องสัมมนา อยู่ระดับปานกลางเพียงเรื่องเดียวคือความสะอาดในการใช้วัสดุอุปกรณ์ ที่เหลืออยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากลงมา เรื่องการรักษาความสะอาดและการบำรุงรักษาห้องประชุมมากที่สุด รองลงมา คือ มีแสงสว่างเพียงพอและระบายอากาศที่ดี ห้องประชุมและห้องสัมมนามีความสะอาดเป็นระเบียบ ห้องประชุมและห้องสัมมนามีจำนวนเพียงพอต่อการใช้งาน สิ่งอำนวยความสะดวกมีประสิทธิภาพมีความทันสมัย และมีจำนวนเพียงพอต่อการใช้งาน และความพร้อมของห้องประชุมและห้องสัมมนา ตามลำดับ แต่มีเพียงข้อเดียวที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ความสะอาดในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ ตามลำดับ

ตาราง 13 ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ด้านห้องกิจกรรม สถานที่  
ออกกำลังกาย และนันทนาการ

| ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ด้านห้องกิจกรรม สถานที่ออกกำลังกาย และนันทนาการ | $\bar{X}$ | S.D. | แปลผล   |
|--|-----------|------|---------|
| 1. มีแสงสว่างเพียงพอและระบายอากาศที่ดี   | 3.45      | 0.88 | ปานกลาง |
| 2. การจัดวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก  | 3.27      | 0.87 | ปานกลาง |
| 3. ความสะดวกในการใช้วัสดุ อุปกรณ์และการใช้บริการ   | 3.27      | 0.91 | ปานกลาง |
| 4. การจัดบรรยากาศภายในห้องที่เอื้อต่อการใช้บริการ  | 3.34      | 0.81 | ปานกลาง |
| 5. การรักษาความสะอาดและการบำรุงรักษาห้อง   | 3.48      | 0.92 | ปานกลาง |
| <b>รวม</b>   |           |      |         |

จากตารางที่ 13 พบว่า นักศึกษามีระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ด้านห้องกิจกรรม สถานที่ออกกำลังกายและนันทนาการ อยู่ระดับปานกลางทั้งหมด โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากลงมา พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในเรื่องการรักษาความสะอาดและการบำรุงรักษาห้องมากที่สุด รองลงมา คือ มีแสงสว่างเพียงพอและระบายอากาศที่ดี การจัดบรรยากาศภายในห้องที่เอื้อต่อการใช้บริการ การจัดวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก และความสะดวกในการใช้วัสดุ อุปกรณ์และการใช้บริการ ตามลำดับ

ตาราง 14 ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และระบบสาธารณูปโภคของวิทยาลัย

| ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมและระบบสาธารณูปโภค<br>ของวิทยาลัย                 | $\bar{X}$ | S.D. | แปลผล   |
|--|-----------|------|---------|
| 1. การดูแลรักษาห้องน้ำ ห้องส้วมให้สะอาด  | 3.24      | 1.16 | ปานกลาง |
| 2. การจัดที่นั่งให้นักศึกษาพักผ่อนในเวลาว่าง                                     | 3.15      | 1.02 | ปานกลาง |
| 3. การมีถังขยะที่แยกตามประเภทขยะ   | 3.09      | 1.03 | ปานกลาง |
| 4. ระบบระบายน้ำตามแนวถนน   | 3.27      | 0.98 | ปานกลาง |
| 5. การจัดการไฟฟ้าภายในอาคาร เครื่องปรับอากาศ หรือพัดลม                           | 3.45      | 1.00 | ปานกลาง |
| 6. การจัดน้ำเพื่อบริโภคในสถานศึกษา   | 3.14      | 1.02 | ปานกลาง |
| 7. การจัดระบบติดต่อสื่อสารภายในสถานศึกษา เช่น ระบบ<br>โทรศัพท์บอร์ดประชาสัมพันธ์ | 3.32      | 0.92 | ปานกลาง |

**รวม**

จากตารางที่ 14 พบว่า นักศึกษามีระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และระบบสาธารณูปโภคของวิทยาลัย อยู่ระดับปานกลางทั้งหมด โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากลงมา พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในเรื่องการจัดการไฟฟ้าภายในอาคาร เครื่องปรับอากาศ หรือพัดลมมากที่สุด รองลงมา คือ การจัดระบบติดต่อสื่อสารภายในสถานศึกษา เช่น ระบบโทรศัพท์บอร์ดประชาสัมพันธ์ ระบบระบายน้ำตามแนวถนน การดูแลรักษาห้องน้ำ ห้องส้วมให้สะอาด การจัดที่นั่งให้นักศึกษาพักผ่อนในเวลาว่าง การจัดน้ำเพื่อบริโภคในสถานศึกษา และการมีถังขยะที่แยกตามประเภทขยะ ตามลำดับ

ตาราง 15 ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ด้านการรักษาความปลอดภัยภายในวิทยาลัย

| ความพึงพอใจต่อการรักษาความปลอดภัยภายในวิทยาลัย                                  | $\bar{X}$ | S.D. | แปลผล   |
|---|-----------|------|---------|
| 1. มีระบบป้องกันเพลิงไหม้ และสัญญาณเตือนภัยต่างๆ อย่างเพียงพอ                   | 3.40      | 0.94 | ปานกลาง |
| 2. มีการจัดระบบเวรยามรักษาความปลอดภัย   | 3.43      | 0.93 | ปานกลาง |
| 3. การให้บริการของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย                                   | 3.54      | 0.97 | มาก     |
| 4. ระบบการดูแลรักษาความปลอดภัยในวิทยาลัยสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยให้นักศึกษา | 3.52      | 0.93 | มาก     |
| <b>รวม</b>  |           |      |         |

จากตารางที่ 15 นักศึกษามีระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ด้านการรักษาความปลอดภัยภายในวิทยาลัย อยู่ระดับมาก 2 เรื่อง ได้แก่การให้บริการของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และระบบการดูแลรักษาความปลอดภัยในวิทยาลัยสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยให้นักศึกษา ส่วนอีก 2 เรื่องอยู่ระดับปานกลาง ได้แก่ มีการจัดระบบเวรยามรักษาความปลอดภัย และมีระบบป้องกันเพลิงไหม้ และสัญญาณเตือนภัยต่างๆ อย่างเพียงพอ ตามลำดับ

### ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน

**สมมติฐานการ** คือ สถานภาพนักศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์แตกต่างกัน

ผลการทดสอบดังตาราง

**ตาราง 16** การทดสอบ เพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์

| ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่<br>ของวิทยาลัยราชพฤกษ์        | จำนวน | $\bar{X}$ | S.D  | t      | P     |
|---|-------|-----------|------|--------|-------|
| 1. อาคารเรียน อาคารประกอบ   |       |           |      |        |       |
| เพศชาย  | 116   | 2.22      | 0.29 | 0.088* | 0.003 |
| เพศหญิง   | 225   | 2.26      | 0.29 |        |       |
| 2. ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการห้องคอมพิวเตอร์ และห้อง<br>บริการต่างๆ |       |           |      |        |       |
| เพศชาย  | 116   | 2.08      | 0.39 | 0.840* | 0.000 |
| เพศหญิง   | 225   | 2.16      | 0.41 |        |       |
| 3. บริเวณสถานศึกษา  |       |           |      |        |       |
| เพศชาย  | 116   | 2.71      | 0.83 | 0.158* | 0.000 |
| เพศหญิง   | 225   | 3.11      | 0.81 |        |       |
| 4. สำนักหอสมุดและห้องผลิตสื่อศูนย์คอมพิวเตอร์บริการ               |       |           |      |        |       |
| เพศชาย  | 116   | 2.90      | 0.74 | 6.480* | 0.000 |
| เพศหญิง   | 225   | 3.44      | 0.58 |        |       |
| 5. โรงอาหารหรือสถานที่รับประทานอาหาร                              |       |           |      |        |       |
| เพศชาย  | 116   | 2.71      | 0.81 | 1.381* | 0.000 |
| เพศหญิง   | 225   | 3.27      | 0.86 |        |       |
| 6. ห้องประชุมและห้องสัมมนา  |       |           |      |        |       |
| เพศชาย  | 116   | 3.11      | 0.79 | 1.852* | 0.000 |
| เพศหญิง   | 225   | 3.86      | 0.65 |        |       |

ตาราง 16 (ต่อ)

| ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่<br>ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ | จำนวน | $\bar{X}$ | S.D  | t      | P     |
|--|-------|-----------|------|--------|-------|
| 7. ห้องกิจกรรม สถานออกกำลังกาย และนันทนาการ                |       |           |      |        |       |
| เพศชาย   | 116   | 2.96      | 0.70 | 6.228* | 0.000 |
| เพศหญิง  | 225   | 3.57      | 0.69 |        |       |
| 8. การจัดสภาพแวดล้อมและระบบสาธารณูปโภคของ<br>วิทยาลัย      |       |           |      |        |       |
| เพศชาย   | 116   | 2.63      | 0.72 | 0.171* | 0.000 |
| เพศหญิง  | 225   | 3.55      | 0.71 |        |       |
| 9. การรักษาความปลอดภัยภายในวิทยาลัย                        |       |           |      |        |       |
| เพศชาย   | 116   | 2.74      | 0.66 | 0.533* | 0.000 |
| เพศหญิง  | 225   | 3.85      | 0.65 |        |       |

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 16 ผลการทดสอบเพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ แตกต่างกันหรือไม่ พบว่านักศึกษาหญิง มีระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ในเรื่องอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการห้องคอมพิวเตอร์ และห้องบริการต่างๆ บริเวณสถานศึกษา สำนักหอสมุดและห้องผลิตสื่อศูนย์คอมพิวเตอร์บริการ โรงอาหารหรือสถานที่รับประทานอาหาร ห้องประชุมและห้องสัมมนา ห้องกิจกรรม สถานออกกำลังกาย และนันทนาการ การจัดสภาพแวดล้อมและระบบสาธารณูปโภคของวิทยาลัย การรักษาความปลอดภัยภายในวิทยาลัย ( $t = 0.088$   $t = 0.840$   $t = 0.158$   $t = 6.480$   $t = 1.381$   $t = 1.852$   $t = 6.228$   $t = 0.171$  และ  $t = 0.533$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 17 การทดสอบ ชั้นปีที่แตกต่างกันส่งผลกระทบต่อระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของ  
วิทยาลัยราชพฤกษ์

| ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและ<br>สถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์        | แหล่งความ<br>แปรปรวน | df  | SS     | MS   | F      | p    |
|---|----------------------|-----|--------|------|--------|------|
| 1. อาคารเรียน อาคารประกอบ   | ระหว่างกลุ่ม         | 3   | 4.74   | 1.58 | 2.71*  | 0.05 |
|   | ภายในกลุ่ม           | 337 | 196.36 | 0.58 |        |      |
|   | รวม                  | 340 | 201.09 |      |        |      |
| 2. ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการห้อง<br>คอมพิวเตอร์ และห้องบริการต่างๆ | ระหว่างกลุ่ม         | 3   | 7.95   | 2.65 | 4.94*  | 0.00 |
|   | ภายในกลุ่ม           | 337 | 180.85 | 0.54 |        |      |
|   | รวม                  | 340 | 188.80 |      |        |      |
| 3. บริเวณสถานศึกษา  | ระหว่างกลุ่ม         | 3   | 25.26  | 8.42 | 13.23* | 0.00 |
|   | ภายในกลุ่ม           | 337 | 214.51 | 0.64 |        |      |
|   | รวม                  | 340 | 239.77 |      |        |      |
| 4. สำนักหอสมุดและห้องผลิตสื่อ<br>ศูนย์คอมพิวเตอร์บริการ           | ระหว่างกลุ่ม         | 3   | 4.71   | 1.57 | 3.39*  | 0.02 |
|   | ภายในกลุ่ม           | 337 | 155.87 | 0.46 |        |      |
|   | รวม                  | 340 | 160.58 |      |        |      |
| 5. โรงอาหารหรือสถานที่<br>รับประทานอาหาร                          | ระหว่างกลุ่ม         | 3   | 1.42   | 0.47 | 0.61   | 0.61 |
|   | ภายในกลุ่ม           | 337 | 263.55 | 0.78 |        |      |
|   | รวม                  | 340 | 264.97 |      |        |      |
| 6. ห้องประชุมและห้องสัมมนา  | ระหว่างกลุ่ม         | 3   | 0.68   | 0.23 | 0.36   | 0.78 |
|   | ภายในกลุ่ม           | 337 | 210.68 | 0.63 |        |      |
|   | รวม                  | 340 | 211.36 |      |        |      |
| 7. ห้องกิจกรรม สถานออกกำลังกาย<br>และนันทนาการ                    | ระหว่างกลุ่ม         | 3   | 2.23   | 0.74 | 1.32   | 0.27 |
|   | ภายในกลุ่ม           | 337 | 190.03 | 0.56 |        |      |
|   | รวม                  | 340 | 192.26 |      |        |      |

ตาราง 17 (ต่อ)

| ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและ<br>สถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ | แหล่งความ<br>แปรปรวน | df  | SS     | MS   | F     | p    |
|--|----------------------|-----|--------|------|-------|------|
| 8. การจัดสภาพแวดล้อมและระบบ<br>สาธารณูปโภคของวิทยาลัย      | ระหว่างกลุ่ม         | 3   | 5.34   | 1.78 | 2.57* | 0.05 |
|  | ภายในกลุ่ม           | 337 | 233.88 | 0.69 |       |      |
|  | รวม                  | 340 | 239.22 |      |       |      |
| 9. สำนักการรักษาความปลอดภัย<br>ภายในวิทยาลัย               | ระหว่างกลุ่ม         | 3   | 2.46   | 0.82 | 1.17  | 0.32 |
|  | ภายในกลุ่ม           | 337 | 236.76 | 0.70 |       |      |
|  | รวม                  | 340 | 239.21 |      |       |      |

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 17 ผลการทดสอบ ชั้นปีที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ แตกต่างกันหรือไม่ พบว่านักศึกษาที่มีช่วงอายุต่างกัน ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์แตกต่างกัน ในเรื่องห้องเรียน ห้องปฏิบัติการห้องคอมพิวเตอร์ และห้องบริการต่างๆ บริเวณสถานศึกษา สำนักหอสมุดและห้องผลิตสื่อศูนย์คอมพิวเตอร์บริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการทดสอบ พบว่า ชั้นปีที่เรียนของนักศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จึงมีการทดสอบรายคู่ต่อไป ดังตาราง 18 - 23

ตาราง 18 เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ รายคู่  
ด้านอาคารเรียน อาคารประกอบ

| ชั้นปี      | $\bar{X}$ | ชั้นปีที่ 1 | ชั้นปีที่ 2 | ชั้นปีที่ 3 | ชั้นปีที่ 4 |
|-------------|-----------|-------------|-------------|-------------|-------------|
|             |           | 3.24        | 3.35        | 3.44        | 3.58        |
| ชั้นปีที่ 1 | 3.24      | -           | -           | -           | -           |
| ชั้นปีที่ 2 | 3.35      | 0.30        | -           | -           | -           |
| ชั้นปีที่ 3 | 3.44      | 0.08        | 0.46        | -           | -           |
| ชั้นปีที่ 4 | 3.58      | 0.01*       | 0.08        | 0.30        | -           |

จากตารางที่ 18 พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ รายคู่ ด้านอาคารเรียน อาคารประกอบ แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 19 เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ รายคู่  
ด้านห้องเรียน ห้องปฏิบัติการห้องคอมพิวเตอร์ และห้องบริการต่างๆ

| ชั้นปี      | $\bar{X}$ | ชั้นปีที่ 1 | ชั้นปีที่ 2 | ชั้นปีที่ 3 | ชั้นปีที่ 4 |
|-------------|-----------|-------------|-------------|-------------|-------------|
|             |           | 3.17        | 3.36        | 3.52        | 3.54        |
| ชั้นปีที่ 1 | 3.17      | -           | -           | -           | -           |
| ชั้นปีที่ 2 | 3.36      | 0.06        | -           | -           | -           |
| ชั้นปีที่ 3 | 3.52      | 0.00*       | 0.16        | -           | -           |
| ชั้นปีที่ 4 | 3.54      | 0.00*       | 0.15        | 0.88        | -           |

จากตารางที่ 19 พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ รายคู่ ด้านห้องเรียน ห้องปฏิบัติการห้องคอมพิวเตอร์ และห้องบริการต่างๆ แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 20 เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ราชคู่  
ด้านบริเวณสถานศึกษา

| ชั้นปี      | ชั้นปีที่ 1      ชั้นปีที่ 2      ชั้นปีที่ 3      ชั้นปีที่ 4 |       |       |      |      |
|-------------|--|-------|-------|------|------|
|             | $\bar{X}$  | 2.68  | 2.91  | 3.28 | 3.36 |
| ชั้นปีที่ 1 | 2.68   | -     | -     | -    | -    |
| ชั้นปีที่ 2 | 2.91   | 0.04* | -     | -    | -    |
| ชั้นปีที่ 3 | 3.28   | 0.00* | 0.00* | -    | -    |
| ชั้นปีที่ 4 | 3.36   | 0.00* | 0.00* | 0.57 | -    |

จากตารางที่ 20 พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ราชคู่ ด้านบริเวณสถานศึกษา แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความพึงพอใจในเรื่องดังกล่าวแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 21 เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ราชคู่  
ด้านสำนักหอสมุดและห้องผลิตสื่อศูนย์คอมพิวเตอร์บริการ

| ชั้นปี      | ชั้นปีที่ 1      ชั้นปีที่ 2      ชั้นปีที่ 3      ชั้นปีที่ 4 |       |      |      |      |
|-------------|--|-------|------|------|------|
|             | $\bar{X}$  | 3.12  | 3.27 | 3.44 | 3.31 |
| ชั้นปีที่ 1 | 3.12   | -     | -    | -    | -    |
| ชั้นปีที่ 2 | 3.27   | 0.11  | -    | -    | -    |
| ชั้นปีที่ 3 | 3.44   | 0.00* | 0.12 | -    | -    |
| ชั้นปีที่ 4 | 3.31   | 0.09  | 0.73 | 0.31 | -    |

จากตารางที่ 21 พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ราชคู่ ด้านสำนักหอสมุดและห้องผลิตสื่อศูนย์คอมพิวเตอร์บริการ แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 22 เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ รายคู่  
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและระบบสาธารณูปโภคของวิทยาลัย

| ชั้นปี      | ชั้นปีที่ 1      ชั้นปีที่ 2      ชั้นปีที่ 3      ชั้นปีที่ 4 |      |       |      |      |
|-------------|--|------|-------|------|------|
|             | $\bar{X}$  | 3.24 | 3.10  | 3.45 | 3.21 |
| ชั้นปีที่ 1 | 3.24   | -    | -     | -    | -    |
| ชั้นปีที่ 2 | 3.10   | 0.21 | -     | -    | -    |
| ชั้นปีที่ 3 | 3.45   | 0.08 | 0.01* | -    | -    |
| ชั้นปีที่ 4 | 3.21   | 0.82 | 0.44  | 0.10 | -    |

จากตารางที่ 22 พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ รายคู่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและระบบสาธารณูปโภคของวิทยาลัย แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 23 การทดสอบ คณะที่สังกัดที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและ  
สถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์

| ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและ<br>สถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์        | แหล่งความ<br>แปรปรวน | df  | SS     | MS    | F       | p    |
|---|----------------------|-----|--------|-------|---------|------|
| 1. อาคารเรียน อาคารประกอบ   | ระหว่างกลุ่ม         | 4   | 7.63   | 1.91  | 3.31*   | 0.01 |
|   | ภายในกลุ่ม           | 336 | 193.46 | 0.58  |         |      |
|   | รวม                  | 340 | 201.09 |       |         |      |
| 2. ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการห้อง<br>คอมพิวเตอร์ และห้องบริการต่างๆ | ระหว่างกลุ่ม         | 4   | 11.30  | 2.83  | 5.35*   | 0.00 |
|   | ภายในกลุ่ม           | 336 | 177.50 | 0.53  |         |      |
|   | รวม                  | 340 | 188.80 |       |         |      |
| 3. บริเวณสถานศึกษา  | ระหว่างกลุ่ม         | 4   | 20.89  | 5.22  | 8.02*   | 0.00 |
|   | ภายในกลุ่ม           | 336 | 218.88 | 0.65  |         |      |
|   | รวม                  | 340 | 239.77 |       |         |      |
| 4. สำนักหอสมุดและห้องผลิตสื่อ<br>ศูนย์คอมพิวเตอร์บริการ           | ระหว่างกลุ่ม         | 4   | 19.39  | 4.85  | 11.54*  | 0.00 |
|   | ภายในกลุ่ม           | 336 | 141.19 | 0.42  |         |      |
|   | รวม                  | 340 | 160.58 |       |         |      |
| 5. โรงอาหารหรือสถานที่<br>รับประทานอาหาร                          | ระหว่างกลุ่ม         | 4   | 51.88  | 12.97 | 20.45*  | 0.00 |
|   | ภายในกลุ่ม           | 336 | 213.09 | 0.63  |         |      |
|   | รวม                  | 340 | 264.97 |       |         |      |
| 6. ห้องประชุมและห้องสัมมนา  | ระหว่างกลุ่ม         | 4   | 76.78  | 19.19 | 47.92*  | 0.00 |
|   | ภายในกลุ่ม           | 336 | 134.59 | 0.40  |         |      |
|   | รวม                  | 340 | 211.36 |       |         |      |
| 7. ห้องกิจกรรม สถานที่ออกกำลังกาย<br>และนันทนาการ                 | ระหว่างกลุ่ม         | 4   | 118.40 | 29.60 | 134.65* | 0.00 |
|   | ภายในกลุ่ม           | 336 | 73.86  | 0.22  |         |      |
|   | รวม                  | 340 | 192.26 |       |         |      |

ตาราง 23 (ต่อ)

| ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและ<br>สถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ | แหล่งความ<br>แปรปรวน | df  | SS     | MS    | F      | p    |
|--|----------------------|-----|--------|-------|--------|------|
| 8. การจัดสภาพแวดล้อมและระบบ<br>สาธารณูปโภคของวิทยาลัย      | ระหว่างกลุ่ม         | 4   | 99.54  | 24.89 | 59.86* | 0.00 |
|  | ภายในกลุ่ม           | 336 | 139.68 | 0.42  |        |      |
|  | รวม                  | 340 | 239.22 |       |        |      |
| 9. สำนักการรักษาความปลอดภัย<br>ภายในวิทยาลัย               | ระหว่างกลุ่ม         | 4   | 81.64  | 20.41 | 43.52* | 0.00 |
|  | ภายในกลุ่ม           | 336 | 157.57 | 0.47  |        |      |
|  | รวม                  | 340 | 239.21 |       |        |      |

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 23 ผลการทดสอบ คณะที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ แตกต่างกันหรือไม่ พบว่านักศึกษาที่มีช่วงอายุต่างกัน ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์แตกต่างกัน ในเรื่องอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการห้องคอมพิวเตอร์ และห้องบริการต่างๆ บริเวณสถานศึกษา สำนักหอสมุดและห้องผลิตสื่อศูนย์คอมพิวเตอร์บริการ โรงอาหารหรือสถานที่รับประทานอาหาร ห้องประชุมและห้องสัมมนา ห้องกิจกรรม สถานออกกำลังกาย และนันทนาการ การจัดสภาพแวดล้อมและระบบสาธารณูปโภคของวิทยาลัย สำนักการรักษาความปลอดภัยภายในวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการทดสอบ พบว่า ชั้นปีที่เรียนของนักศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จึงมีการทดสอบรายคู่ต่อไป ดังตาราง 24 – 32

ตาราง 24 เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ราชคู่  
ด้านอาคารเรียน อาคารประกอบ

| คณะที่สังกัด    | $\bar{X}$ | คณะ          | คณะบัญชี | คณะนิติศาสตร์ | คณะนิเทศ | คณะวิทยาศาสตร์ |
|-----------------|-----------|--------------|----------|---------------|----------|----------------|
|                 |           | บริหารธุรกิจ |          |               |          |                |
|                 |           | 3.22         | 3.30     | 3.47          | 3.46     | 3.75           |
| คณะบริหารธุรกิจ | 3.22      | -            | -        | -             | -        | -              |
| คณะบัญชี        | 3.30      | 0.44         | -        | -             | -        | -              |
| คณะนิติศาสตร์   | 3.47      | 0.04*        | 0.20     | -             | -        | -              |
| คณะนิเทศศาสตร์  | 3.46      | 0.06         | 0.25     | 0.94          | -        | -              |
| คณะวิทยาศาสตร์  | 3.75      | 0.00*        | 0.01*    | 0.12          | 0.11     | -              |

จากตารางที่ 24 พบว่าคณะบริหารธุรกิจมีความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ราชคู่ ด้านอาคารเรียน อาคารประกอบ แตกต่างจากคณะนิติศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ ส่วนคณะบัญชีมีความพึงพอใจในเรื่องดังกล่าวแตกต่างจาก คณะวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 25 เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ราชคู่  
ด้านห้องเรียน ห้องปฏิบัติการห้องคอมพิวเตอร์ และห้องบริการต่างๆ

| คณะที่สังกัด    | $\bar{X}$ | คณะ          | คณะบัญชี | คณะนิติศาสตร์ | คณะนิเทศ | คณะวิทยาศาสตร์ |
|-----------------|-----------|--------------|----------|---------------|----------|----------------|
|                 |           | บริหารธุรกิจ |          |               |          |                |
|                 |           | 3.14         | 3.41     | 3.36          | 3.52     | 3.77           |
| คณะบริหารธุรกิจ | 3.14      | -            | -        | -             | -        | -              |
| คณะบัญชี        | 3.41      | 0.01*        | -        | -             | -        | -              |
| คณะนิติศาสตร์   | 3.36      | 0.06         | 0.68     | -             | -        | -              |
| คณะนิเทศศาสตร์  | 3.52      | 0.00*        | 0.37     | 0.23          | -        | -              |
| คณะวิทยาศาสตร์  | 3.77      | 0.00*        | 0.03*    | 0.02*         | 0.15     | -              |

จากตารางที่ 25 พบว่าคณะบริหารธุรกิจมีความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ราชคู่ ด้านห้องเรียน ห้องปฏิบัติการห้องคอมพิวเตอร์ และห้องบริการต่างๆ แตกต่าง

จากคณะบัญชี คณะนิเทศศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ ส่วนคณะวิทยาศาสตร์มีความพึงพอใจในเรื่องดังกล่าวแตกต่างจาก คณะบัญชี และคณะนิติศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 26 เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ รายกลุ่ม  
ด้านบริเวณสถานศึกษา

| คณะที่สังกัด    | $\bar{X}$ | คณะ<br>บริหารธุรกิจ | คณะบัญชี | คณะนิติศาสตร์ | คณะนิเทศ<br>ศาสตร์ | คณะวิทยาศาสตร์ |
|-----------------|-----------|---------------------|----------|---------------|--------------------|----------------|
|                 |           | 2.67                | 3.04     | 3.02          | 3.25               | 3.43           |
| คณะบริหารธุรกิจ | 2.67      | -                   | -        | -             | -                  | -              |
| คณะบัญชี        | 3.04      | 0.00*               | -        | -             | -                  | -              |
| คณะนิติศาสตร์   | 3.02      | 0.01*               | 0.85     | -             | -                  | -              |
| คณะนิเทศศาสตร์  | 3.25      | 0.00*               | 0.14     | 0.12          | -                  | -              |
| คณะวิทยาศาสตร์  | 3.43      | 0.00*               | 0.03*    | 0.03*         | 0.34               | -              |

จากตารางที่ 26 พบว่าคณะบริหารธุรกิจมีความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ รายกลุ่ม ด้านบริเวณสถานศึกษา แตกต่างจากคณะบัญชี คณะนิติศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ ส่วนคณะวิทยาศาสตร์มีความพึงพอใจในเรื่องดังกล่าวแตกต่างจาก คณะบัญชี และคณะนิติศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 27 เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ รายคู่ ด้านสำนักหอสมุดและห้องผลิตสื่อศูนย์คอมพิวเตอร์บริการ

| คณะที่สังกัด    | $\bar{X}$ | คณะ          | คณะบัญชี | คณะนิติศาสตร์ | คณะนิเทศ | คณะวิทยาศาสตร์ |
|-----------------|-----------|--------------|----------|---------------|----------|----------------|
|                 |           | บริหารธุรกิจ |          |               | ศาสตร์   |                |
|                 | $\bar{X}$ | 2.96         | 3.37     | 3.23          | 3.55     | 3.64           |
| คณะบริหารธุรกิจ | 2.96      | -            | -        | -             | -        | -              |
| คณะบัญชี        | 3.37      | 0.00*        | -        | -             | -        | -              |
| คณะนิติศาสตร์   | 3.23      | 0.01*        | 0.22     | -             | -        | -              |
| คณะนิเทศศาสตร์  | 3.55      | 0.00*        | 0.10     | 0.01*         | -        | -              |
| คณะวิทยาศาสตร์  | 3.64      | 0.00*        | 0.06     | 0.01*         | 0.55     | -              |

จากตารางที่ 27 พบว่าคณะบริหารธุรกิจมีความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ รายคู่ ด้านสำนักหอสมุดและห้องผลิตสื่อศูนย์คอมพิวเตอร์บริการ แตกต่างจากคณะบัญชี คณะนิติศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ ส่วนคณะนิติศาสตร์มีความพึงพอใจในเรื่องดังกล่าวแตกต่างจาก คณะนิเทศศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 28 เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ รายคู่ ด้านโรงอาหารหรือสถานที่รับประทานอาหาร

| คณะที่สังกัด    | $\bar{X}$ | คณะ          | คณะบัญชี | คณะนิติศาสตร์ | คณะนิเทศ | คณะวิทยาศาสตร์ |
|-----------------|-----------|--------------|----------|---------------|----------|----------------|
|                 |           | บริหารธุรกิจ |          |               | ศาสตร์   |                |
|                 | $\bar{X}$ | 2.62         | 2.99     | 3.33          | 3.67     | 3.48           |
| คณะบริหารธุรกิจ | 2.62      | -            | -        | -             | -        | -              |
| คณะบัญชี        | 2.99      | 0.00*        | -        | -             | -        | -              |
| คณะนิติศาสตร์   | 3.33      | 0.00*        | 0.01*    | -             | -        | -              |
| คณะนิเทศศาสตร์  | 3.67      | 0.00*        | 0.00*    | 0.02*         | -        | -              |
| คณะวิทยาศาสตร์  | 3.48      | 0.00*        | 0.01*    | 0.44          | 0.30     | -              |

จากตารางที่ 28 พบว่าคณะบริหารธุรกิจมีความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ รายกลุ่ม ด้านโรงอาหารหรือสถานที่รับประทานอาหาร แตกต่างจากคณะบัญชี คณะนิติศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ แต่คณะบัญชีมีความพึงพอใจในเรื่องดังกล่าวแตกต่างจากคณะนิติศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ ส่วนคณะนิติศาสตร์มีความพึงพอใจแตกต่างจากคณะนิเทศศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 29 เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ รายกลุ่ม ด้านห้องประชุมและห้องสัมมนา

| คณะที่สังกัด    | $\bar{X}$ | คณะบริหารธุรกิจ | คณะบัญชี | คณะนิติศาสตร์ | คณะนิเทศศาสตร์ | คณะวิทยาศาสตร์ |
|-----------------|-----------|-----------------|----------|---------------|----------------|----------------|
|                 |           | 3.06            | 3.52     | 3.89          | 4.12           | 4.54           |
| คณะบริหารธุรกิจ | 3.06      | -               | -        | -             | -              | -              |
| คณะบัญชี        | 3.52      | 0.00*           | -        | -             | -              | -              |
| คณะนิติศาสตร์   | 3.89      | 0.00*           | 0.00*    | -             | -              | -              |
| คณะนิเทศศาสตร์  | 4.12      | 0.00*           | 0.00*    | 0.05          | -              | -              |
| คณะวิทยาศาสตร์  | 4.54      | 0.00*           | 0.00*    | 0.00*         | 0.00*          | -              |

จากตารางที่ 29 พบว่าคณะบริหารธุรกิจมีความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ รายกลุ่ม ด้านห้องประชุมและห้องสัมมนา แตกต่างจากคณะบัญชี คณะนิติศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ แต่คณะบัญชีมีความพึงพอใจในเรื่องดังกล่าวแตกต่างจากคณะนิติศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ ส่วนคณะวิทยาศาสตร์มีความพึงพอใจแตกต่างจากคณะนิติศาสตร์ และคณะนิเทศศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 30 เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ รายคู่  
ด้านห้องกิจกรรม สถานออกกำลังกาย และนันทนาการ

| คณะที่สังกัด    | $\bar{X}$ | คณะ<br>บริหารธุรกิจ | คณะบัญชี | คณะนิติศาสตร์ | คณะนิเทศ<br>ศาสตร์ | คณะวิทยาศาสตร์ |
|-----------------|-----------|---------------------|----------|---------------|--------------------|----------------|
|                 |           | 2.76                | 3.13     | 3.72          | 3.93               | 4.71           |
| คณะบริหารธุรกิจ | 2.76      | -                   | -        | -             | -                  | -              |
| คณะบัญชี        | 3.13      | 0.00*               | -        | -             | -                  | -              |
| คณะนิติศาสตร์   | 3.72      | 0.00*               | 0.00*    | -             | -                  | -              |
| คณะนิเทศศาสตร์  | 3.93      | 0.00*               | 0.00*    | 0.02*         | -                  | -              |
| คณะวิทยาศาสตร์  | 4.71      | 0.00*               | 0.00*    | 0.00*         | 0.00*              | -              |

จากตารางที่ 30 พบว่าคณะบริหารธุรกิจมีความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ รายคู่ ด้านห้องกิจกรรม สถานออกกำลังกาย และนันทนาการ แตกต่างจากคณะบัญชี คณะนิติศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ แต่คณะบัญชีมีความพึงพอใจในเรื่องดังกล่าว แตกต่างจากคณะนิติศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ ส่วนคณะวิทยาศาสตร์มีความพึงพอใจแตกต่างจากคณะนิติศาสตร์ และคณะนิเทศศาสตร์ ในคณะนิติศาสตร์ มีความพึงพอใจแตกต่างจากคณะนิเทศศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 31 เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ รายคู่  
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและระบบสาธารณูปโภคของวิทยาลัย

| คณะที่สังกัด    | $\bar{X}$ | คณะ<br>บริหารธุรกิจ | คณะบัญชี | คณะนิติศาสตร์ | คณะนิเทศ<br>ศาสตร์ | คณะวิทยาศาสตร์ |
|-----------------|-----------|---------------------|----------|---------------|--------------------|----------------|
|                 |           | 2.54                | 3.37     | 3.52          | 4.02               | 3.59           |
| คณะบริหารธุรกิจ | 2.54      | -                   | -        | -             | -                  | -              |
| คณะบัญชี        | 3.37      | 0.00*               | -        | -             | -                  | -              |
| คณะนิติศาสตร์   | 3.52      | 0.00*               | 0.16     | -             | -                  | -              |
| คณะนิเทศศาสตร์  | 4.02      | 0.00*               | 0.00*    | 0.00*         | -                  | -              |
| คณะวิทยาศาสตร์  | 3.59      | 0.00*               | 0.14     | 0.67          | 0.01*              | -              |

จากตารางที่ 31 พบว่าคณะบริหารธุรกิจมีความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ รายคู่ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและระบบสาธารณูปโภคของวิทยาลัย แตกต่างจากคณะบัญชี คณะนิติศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ แต่คณะบัญชีมีความพึงพอใจในเรื่องดังกล่าวแตกต่างจากคณะนิเทศศาสตร์ ส่วนคณะนิเทศศาสตร์มีความพึงพอใจแตกต่างจากคณะนิติศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 32 เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ รายคู่  
ด้านสำนักการรักษความปลอดภัยภายในวิทยาลัย

| คณะที่สังกัด    | $\bar{X}$ | คณะ          | คณะบัญชี | คณะนิติศาสตร์ | คณะนิเทศ | คณะวิทยาศาสตร์ |
|-----------------|-----------|--------------|----------|---------------|----------|----------------|
|                 |           | บริหารธุรกิจ |          |               | ศาสตร์   |                |
|                 |           | 2.86         | 3.58     | 3.61          | 4.12     | 4.20           |
| คณะบริหารธุรกิจ | 2.86      | -            | -        | -             | -        | -              |
| คณะบัญชี        | 3.58      | 0.00*        | -        | -             | -        | -              |
| คณะนิติศาสตร์   | 3.61      | 0.00*        | 0.77     | -             | -        | -              |
| คณะนิเทศศาสตร์  | 4.12      | 0.00*        | 0.00*    | 0.00*         | -        | -              |
| คณะวิทยาศาสตร์  | 4.20      | 0.00*        | 0.00*    | 0.00*         | 0.60     | -              |

จากตารางที่ 32 พบว่าคณะบริหารธุรกิจมีความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ รายคู่ ด้านสำนักการรักษความปลอดภัยภายในวิทยาลัย แตกต่างจากคณะบัญชี คณะนิติศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ แต่คณะบัญชี มีความพึงพอใจในเรื่องดังกล่าว แตกต่างจากคณะนิเทศศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ ส่วนตัวคณะนิติศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

## บทที่ 5

### สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาในบทนี้เป็นการสรุปข้อค้นพบที่ได้จากผลการศึกษา การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะอันจะเป็นประโยชน์ต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ รวมถึงผู้สนใจศึกษาค้นคว้าในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ต่อไป

การศึกษาเรื่องความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ เพื่อศึกษาสภาพการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ โดยมีสมมติฐานของการวิจัย คือสถานภาพนักศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยราชพฤกษ์ทั้งสามกลุ่มการเรียน คือ กลุ่มการเรียนปกติ กลุ่มการเรียนภาคสมทบค่า และกลุ่มการเรียนภาคสมทบเสาร์-อาทิตย์ ประจำปีการศึกษา 2552 แบ่งเป็นคณะต่างๆ คือ คณะบริหารธุรกิจ คณะบัญชี คณะนิติศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างได้จากการเปิดตารางของทาบิยามานันท์ระดับความเชื่อมั่น 95% การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของจำนวนนักศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 341 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทางประชากร สภาพการใช้อาคารและสถานที่ การใช้อาคารและสถานที่ ข้อคำถามในส่วนนี้ใช้เครื่องมือชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ แบ่งเป็นสภาพสมบูรณ์ใช้การได้ดี สภาพไม่สมบูรณ์แต่พอใช้การได้ และควรปรับปรุงแก้ไข ส่วนการใช้อาคารนี้มี 3 ระดับ แบ่งเป็น การใช้อาคารในระดับมาก น้อย และไม่มีการใช้อาคาร สำหรับข้อคำถามความพึงพอใจในการใช้อาคารสถานที่ใช้คำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าเช่นกันแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามจำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นตามสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.83

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างโดยใช้สถิติ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One

– way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี Least Square Difference (LSD)

## สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาเรื่องความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ มีรายละเอียดโดยสรุปดังนี้

### 1.สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยราชพฤกษ์ประจำปีการศึกษา 2552 จำนวนทั้งสิ้น 341คน พบว่าเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 ในคณะบริหารธุรกิจ

### 2.ลักษณะการใช้ประโยชน์อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์

นักศึกษามีการใช้ประโยชน์จากอาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า นักศึกษาใช้ประโยชน์อาคารและสถานที่ที่อยู่ในระดับมากเพียงด้านเดียว คือ ห้องเรียน ที่เหลืออยู่ระดับน้อยโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากลงมา คือ อาคารเรียน ห้องผลิตสื่อศูนย์คอมพิวเตอร์บริการ สำนักงานให้บริการนักศึกษา เช่น สำนักทะเบียนการเงิน ห้องประชุมและห้องสัมมนา อาคารอเนกประสงค์ สภาพพื้นที่บริเวณสถานศึกษา ห้องน้ำ ห้องส้วม โรงอาหาร ฟังบริเวณสถานศึกษา ที่จอดรถ ห้องกิจกรรมหรือบริเวณสำหรับการทำกิจกรรมนักศึกษา สถานที่เล่นกีฬา สำนักหอสมุด สวนหย่อมสถานพักผ่อน ห้องพยาบาล ห้องแนะแนว และห้องปฏิบัติการ / โรงฝึกงาน ตามลำดับ

### 3.ลักษณะการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์

นักศึกษาให้คะแนนสภาพการใช้อาคารและสถานที่ในภาพรวมอยู่ในระดับไม่สมบูรณ์แต่พอใช้งานได้ เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ห้องเรียนอยู่สภาพการใช้งานสมบูรณ์ใช้การได้ดีที่เหลืออยู่ในสภาพการใช้งานไม่สมบูรณ์แต่พอใช้งานได้ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากลงมา คือ ห้องประชุมและห้องสัมมนา อาคารเรียน สำนักงานให้บริการนักศึกษา เช่น สำนักทะเบียนการเงิน สำนักหอสมุด ฟังบริเวณสถานศึกษา สภาพพื้นที่บริเวณสถานศึกษา อาคารอเนกประสงค์ ห้องผลิตสื่อศูนย์คอมพิวเตอร์บริการ ห้องพยาบาล ห้องกิจกรรมหรือบริเวณสำหรับการทำกิจกรรมนักศึกษา

ห้องแนะแนว ห้องน้ำห้องส้วม ห้องปฏิบัติการ/โรงฝึกงาน สถานที่เล่นกีฬา สวนหย่อมสถานพักผ่อน ที่จอดรถ และโรงอาหาร ตามลำดับ

#### 4.ความพึงพอใจในการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์

นักศึกษามีความพึงพอใจในการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากลงมาพบข้อสรุปดังนี้

**ห้องประชุมและห้องสัมมนา** มีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่สูงที่สุด มีระดับความพึงพอใจในการใช้ห้องอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรื่องการรักษาความสะอาดและการบำรุงรักษาห้องประชุม นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมา คือ มีแสงสว่างเพียงพอและระบายอากาศที่ดี ห้องประชุมและห้องสัมมนามีความสะอาดเป็นระเบียบ ห้องประชุมและห้องสัมมนามีจำนวนเพียงพอต่อการใช้งาน สิ่งอำนวยความสะดวกมีประสิทธิภาพมีความทันสมัย และมีจำนวนเพียงพอต่อการใช้งาน ความพร้อมของห้องประชุมและห้องสัมมนา และความสะดวกในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ ตามลำดับ

**การรักษาความปลอดภัยภายในวิทยาลัยราชพฤกษ์** นักศึกษามีความพึงพอใจในด้านนี้ในระดับปานกลาง โดยให้คะแนนในเรื่องการให้บริการของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยมากที่สุด รองลงมา คือ ระบบการดูแลรักษาความปลอดภัยในวิทยาลัยสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยให้แก่นักศึกษา มีการจัดระบบเวรยามรักษาความปลอดภัย และมีระบบป้องกันเพลิงไหม้และสัญญาณเตือนภัยต่างๆ อย่างเพียงพอ ตามลำดับ

**อาคารเรียน อาคารประกอบ** ในด้านนี้นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับปานกลาง โดยพบว่าการจัดระบบแสงสว่างภายในอาคารมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ ความสะดวกในการใช้ประโยชน์ การจัดซื้อ วัสดุ อุปกรณ์ในอาคารเรียน การจัดทำแผนผังอาคารต่างๆ และห้องน้ำห้องส้วมสำหรับนักศึกษา ตามลำดับ

**ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องคอมพิวเตอร์ และห้องบริการต่างๆ** นักศึกษามีความพึงพอใจในด้านนี้ในระดับปานกลาง โดยให้คะแนนในเรื่องมีแสงสว่างเพียงพอและระบายอากาศที่ดีมากที่สุด รองลงมา คือ บรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การรักษาความสะอาดและการบำรุงรักษาห้อง สื่ออุปกรณ์ที่สะดวกต่อการเรียนการสอน ห้องเรียนมีตารางการใช้ชัดเจน ห้องเรียนมีจำนวนโต๊ะเก้าอี้เพียงพอกับนักศึกษา และโต๊ะเก้าอี้มีการจัดวางอย่างเป็นระเบียบตามลำดับ

**ห้องกิจกรรม สถานที่ออกกำลังกาย และนันทนาการ** นักศึกษามีความพึงพอใจในด้านนี้ในระดับปานกลาง โดยให้คะแนนในเรื่องการรักษาความสะอาดและการบำรุงรักษาห้องมากที่สุด

รองลงมา คือ มีแสงสว่างเพียงพอและระบายอากาศที่ดี การจัดบรรยากาศภายในห้องที่เอื้อต่อการใช้บริการ การจัดวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก และความสะดวกในการใช้วัสดุ อุปกรณ์และการใช้บริการ ตามลำดับ

**สำนักหอสมุดและห้องผลิตสื่อศูนย์คอมพิวเตอร์บริการ** นักศึกษามีความพึงพอใจในด้านนี้ในระดับปานกลาง โดยให้คะแนนในเรื่องแสงสว่างเพียงพอและระบายอากาศที่ดีมากที่สุด รองลงมา คือ สำนักหอสมุดมีความสะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย มีโต๊ะเก้าอี้เพียงพอแก่นักศึกษา ความหลากหลายของหนังสือและเอกสารในห้องสมุด ความสะดวกในการค้นหาหนังสือ และสิ่งพิมพ์ในห้องสมุด จำนวนหนังสือและเอกสารในห้องสมุด การจัดหนังสือ สื่อโสตทัศน์ วัสดุ อุปกรณ์ ภายในสำนักหอสมุด ความทันสมัยของหนังสือและเอกสารในห้องสมุด ประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์ ความเพียงพอของจำนวนคอมพิวเตอร์ และความรวดเร็วของระบบอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ

**การจัดสภาพแวดล้อมและระบบสาธารณูปโภคของวิทยาลัย** นักศึกษามีความพึงพอใจในด้านนี้ในระดับปานกลาง โดยให้คะแนนในเรื่องนักศึกษามีความพึงพอใจในเรื่องการจัดการไฟฟ้าภายในอาคาร เครื่องปรับอากาศ หรือพัดลมมากที่สุด รองลงมา คือ การจัดระบบติดต่อสื่อสารภายในสถานศึกษา เช่น ระบบโทรศัพท์บอร์ดประชาสัมพันธ์ ระบบระบายน้ำตามแนวนอน การดูแลรักษาห้องน้ำ ห้องส้วมให้สะอาด การจัดที่นั่งให้นักศึกษาพักผ่อนในเวลาว่าง การจัดน้ำเพื่อบริโภคในสถานศึกษา และการมีถังขยะที่แยกตามประเภทขยะ ตามลำดับ

**โรงอาหารหรือสถานที่รับประทานอาหาร** นักศึกษามีความพึงพอใจในด้านนี้ในระดับปานกลาง โดยให้คะแนนในเรื่องนักศึกษามีความพึงพอใจในเรื่องมีแสงสว่างเพียงพอและระบายอากาศที่ดีมากที่สุด รองลงมา คือ การจัดวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องปรุงรส และการรักษาความสะอาด การจัดโต๊ะ เก้าอี้ภายในโรงอาหาร การจัดบรรยากาศภายในโรงอาหารที่เอื้อต่อด้านโภชนาการ และการรักษาความสะอาดและการบำรุงรักษาโรงอาหาร ตามลำดับ

**บริเวณสถานศึกษา** นักศึกษามีความพึงพอใจในด้านนี้ในระดับปานกลาง โดยให้คะแนนในเรื่องนักศึกษามีความพึงพอใจในเรื่องการจัดทำแผนที่ตั้งบริเวณสถานศึกษามากที่สุด รองลงมา คือ สถานที่พักผ่อน การปรับปรุงภูมิทัศน์ การบำรุงรักษาพื้นที่และบริเวณสวนและสนามให้ร่มรื่น สถานที่ออกกำลังกาย เครื่องหมายแสดงการจราจรภายในสถานศึกษา และพื้นที่จอดรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ตามลำดับ

## 5. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และคณะที่สังกัด

การเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ จำแนกตามเพศ ผลการศึกษาพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ นักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์แตกต่างกันในทุกด้าน คือ ด้านอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องคอมพิวเตอร์ และห้องบริการต่างๆ บริเวณสถานศึกษา สำนักหอสมุดและห้องผลิตสื่อศูนย์คอมพิวเตอร์บริการ โรงอาหารหรือสถานที่รับประทานอาหาร ห้องประชุมและห้องสัมมนา ห้องกิจกรรม สถานออกกำลังกายและนันทนาการ การจัดสภาพแวดล้อมและระบบสาธารณูปโภคของวิทยาลัย และการรักษาความปลอดภัยภายในวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า นักศึกษาเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่มากกว่านักศึกษาชายในทุกด้าน

การเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ จำแนกตามชั้นปี ผลการศึกษาพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในบางด้าน คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในชั้นปีแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์แตกต่างกันในด้านห้องเรียน ห้องปฏิบัติการห้องคอมพิวเตอร์ และห้องบริการต่างๆ บริเวณสถานศึกษา สำนักหอสมุดและห้องผลิตสื่อศูนย์คอมพิวเตอร์บริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบข้อสรุปดังนี้

ด้านห้องเรียนห้องปฏิบัติการห้องคอมพิวเตอร์และห้องบริการต่างๆ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ในด้านนี้แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจในด้านนี้สูงกว่านักศึกษาชั้นปีอื่น

ด้านบริเวณสถานศึกษา พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ในด้านนี้แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความพึงพอใจในเรื่องดังกล่าวแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจในด้านนี้สูงกว่านักศึกษาชั้นปีอื่น

ด้านสำนักหอสมุดและห้องผลิตสื่อศูนย์คอมพิวเตอร์บริการ พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ในด้านนี้แตกต่างจาก

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจในด้านนี้สูงกว่านักศึกษาชั้นปีอื่น

การเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ จำแนกตามคณะที่สังกัด ผลการศึกษาพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในคณะแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์แตกต่างกันในทุกด้าน คือ ด้านอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องคอมพิวเตอร์ และห้องบริการต่างๆ บริเวณสถานศึกษา สำนักหอสมุดและห้องผลิตสื่อศูนย์คอมพิวเตอร์บริการ โรงอาหารหรือสถานที่รับประทานอาหาร ห้องประชุมและห้องสัมมนา ห้องกิจกรรม สถานที่ออกกำลังกายและนันทนาการ การจัดสภาพแวดล้อมและระบบสาธารณูปโภคของวิทยาลัยและการรักษาความปลอดภัยภายในวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบข้อสรุปดังนี้

ด้านอาคารเรียนอาคารประกอบ พบว่านักศึกษาคณะบริหารธุรกิจมีความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ในด้านนี้แตกต่างจากนักศึกษาคณะนิติศาสตร์และคณะวิทยาศาสตร์ ส่วนคณะบัญชีมีความพึงพอใจในด้านนี้แตกต่างจากคณะวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจในด้านนี้สูงกว่านักศึกษาคณะอื่น

ด้านห้องเรียนห้องปฏิบัติการห้องคอมพิวเตอร์และห้องบริการต่างๆ พบว่านักศึกษาคณะบริหารธุรกิจมีความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ในด้านนี้แตกต่างจากนักศึกษาคณะบัญชี คณะนิเทศศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ ส่วนคณะวิทยาศาสตร์มีความพึงพอใจในด้านนี้แตกต่างจากคณะบัญชี และคณะนิติศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจในด้านนี้สูงกว่านักศึกษาคณะอื่น

ด้านบริเวณสถานศึกษา พบว่านักศึกษาคณะบริหารธุรกิจมีความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ในด้านนี้แตกต่างจากนักศึกษาคณะบัญชี คณะนิเทศศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ ส่วนคณะวิทยาศาสตร์มีความพึงพอใจในด้านนี้แตกต่างจากคณะบัญชี และคณะนิติศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจในด้านนี้สูงกว่านักศึกษาคณะอื่น

ด้านสำนักหอสมุดและห้องผลิตสื่อศูนย์คอมพิวเตอร์บริการ พบว่านักศึกษาคณะบริหารธุรกิจมีความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ในด้านนี้แตกต่าง



พอใจในด้านดังกล่าวแตกต่างจากคณะนิติศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจในด้านนี้สูงกว่านักศึกษาคณะอื่น

ด้านสำนักการรักษความปลอดภัยภายในวิทยาลัย พบว่าพบว่านักศึกษาคณะบริหารธุรกิจมีความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ในด้านนี้แตกต่างจากนักศึกษาคณะบัญชี คณะนิเทศศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ แต่คณะบัญชีมีความพึงพอใจในด้านนี้แตกต่างจากคณะนิเทศศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ ส่วนคณะนิติศาสตร์มีความพึงพอใจในด้านดังกล่าวแตกต่างจากคณะนิเทศศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจในด้านนี้สูงกว่านักศึกษาคณะอื่น

## อภิปรายผล

ผลการศึกษาเรื่องความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ผู้วิจัยจะนำมาอภิปรายดังนี้

### 1.ลักษณะการใช้ประโยชน์อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์

การใช้อาคารสถานที่ที่เป็นองค์ประกอบหนึ่งซึ่งมีถึงประสิทธิภาพการบริหารงานอาคารและสถานที่ของผู้บริหาร ความสำเร็จในการบริหารงานดังกล่าวก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภายในห้องเรียน และต่อการเรียนรู้นอกห้องเรียนของผู้เรียนและต่อชุมชนภายนอกที่เข้ามาใช้บริการอีกด้วย

จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่า มีการใช้ประโยชน์จากอาคารและสถานที่อยู่ในระดับน้อยในทุกด้าน มีเพียงด้านห้องเรียนที่นักศึกษามีการใช้ประโยชน์จากห้องนี้ในระดับมาก แสดงให้เห็นถึงการใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่ไม่คุ้มค่า มีเพียงห้องเรียนที่นักศึกษาจำเป็นต้องใช้ในการรับการถ่ายทอดจากความรู้จากอาจารย์โดยตรง สำหรับการใช้งานห้องอื่นๆ เช่น ห้องสมุด ห้องผลิตสื่อศูนย์คอมพิวเตอร์บริการ ห้องกิจกรรมหรือบริเวณสำหรับทำกิจกรรม ห้องปฏิบัติการ/โรงฝึกงาน ห้องแนะแนว มีการใช้ประโยชน์น้อย สะท้อนให้เห็นว่าการก่อให้เกิดความรู้ภายนอกห้องเรียนของนักศึกษายังมีน้อย กระบวนการเรียนรู้ยังมุ่งไปที่การรับความรู้ภายในห้องเรียนจากอาจารย์ผู้สอนโดยตรง ซึ่งการทำกิจกรรมก็จัดเป็นกระบวนการเรียนรู้ภายนอกอย่างหนึ่ง เป็นการเรียนรู้ทางสังคมที่ควรส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นผู้ใฝ่หาความรู้ด้วยตนเอง

ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของฐิตยา เนตรวงษ์ (2551) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้อาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต โดยพบว่าการใช้ประโยชน์อาคารและสถานที่ในภาพรวมยังมีการใช้ประโยชน์น้อย และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จ่านง ประสานวงศ์ (2545) ได้ทำการศึกษาถึงสภาพและปัญหาการบริหารอาคารสถานที่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษพบว่า อาคารสถานที่ยังไม่มีการใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่

## 2.สภาพการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์

งานทุกงานและกิจกรรมทุกกิจกรรมดำเนินไปได้ต้องอาศัยอาคารสถานที่ทั้งสิ้น อาคารสถานที่จึงควรจะได้รับดูแลซ่อมแซม บำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีและใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง

การดูแลอาคารและสถานที่ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้ดี จึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการวัดประสิทธิภาพการบริหารงานของสถาบันการศึกษาได้ประการหนึ่ง

ผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า การใช้อาคารและสถานที่ในภาพรวมอยู่ในสภาพไม่สมบูรณ์ แต่พอใช้งานได้ และเกือบทุกด้านอยู่ในสภาพไม่สมบูรณ์แต่พอใช้งานได้ มีเพียงห้องเรียนที่นักศึกษาให้ความเห็นว่ามีสภาพสมบูรณ์ใช้งานได้ดี สอดคล้องกับผลการศึกษาของฐิตยา เนตรวงษ์ (2551) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้อาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต โดยพบว่า สภาพการใช้งานของอาคารและสถานที่โดยภาพรวมยังไม่สมบูรณ์แต่พอใช้งานได้ และการศึกษาของวัลลภ กันทรัพย์ (2535) ที่มีแนวคิดว่าสถานที่ในสถาบันการศึกษาที่มีความจำเป็นและมีความเป็นรูปธรรม คือ เห็นได้ด้วยตาเปล่า เช่น โรงอาหาร สถานที่เล่นกีฬา และห้องสมุด สถานที่เหล่านี้ควรให้ความเอาใจใส่เป็นอันดับแรก ผลการศึกษานี้พบว่า สถานที่ดังกล่าวอยู่ในสภาพไม่สมบูรณ์แต่พอใช้งานได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากขาดคุณลักษณะของสถานที่ที่พึงประสงค์ที่สามารถตอบสนองความต้องการในการใช้สอยได้ เช่น ความเพียงพอ (adequacy) ความเหมาะสม (suitability) ความมีสุขภาพดี (healthfulness) และการมีประสิทธิภาพ (efficiency) เป็นต้น (เมธี ปิณฑานนท์, 2528)

นอกจากนี้ นโยบายการปฏิรูปการศึกษาด้านอาคารสถานที่ของกระทรวงศึกษาธิการ (กรมสามัญศึกษา, 2540) ได้กำหนดนโยบายปฏิบัติในการจัดการสถานศึกษาให้มีการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ อาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งก่อสร้างต่างๆ ให้มีสภาพพร้อมใช้งาน โดยมีการซ่อมแซม ตกแต่ง บำรุงรักษาให้สวยงามมีสภาพใหม่ ใช้งานได้ตลอดเวลา เช่น ห้องสมุด ควรมีสถานที่จัดแยกต่างหาก มีความสะอาดสวยงาม มีการจัดหนังสือเข้าห้องสมุดอย่างเพียงพอและครบถ้วนต่อการเรียนการสอน วิทยาลัยราชพฤกษ์จึงควรเล็งเห็นความสำคัญของห้องสมุดโดยต้อง

มีตำราเรียนครบและเพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาและควรเปิดบริการให้มีครอบคลุมทั้ง 3 กลุ่มการเรียน (ภาคปกติ ภาคสมทบค่า และเสาร์-อาทิตย์) อีกทั้งควรมีการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาได้ใช้ประโยชน์จากห้องสมุดเป็นประจำเพื่อสนับสนุนให้นักศึกษาสามารถหาความรู้ด้วยตนเองและเป็นการใช้ประโยชน์จากสถานที่ดังกล่าวอย่างคุ้มค่า ห้องคอมพิวเตอร์ เป็นห้องที่ปรับปรุงขึ้นใช้เฉพาะกิจกรรมการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์เป็นพิเศษ ห้องเรียนต้องสะอาด ปราศจากฝุ่นละอองและคอมพิวเตอร์ ควรมีจำนวนเพียงพอเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา และคอมพิวเตอร์ควรมีสภาพใหม่ มีความทันสมัยเหมาะต่อการใช้งานในปัจจุบัน ห้องปฏิบัติการทางภาษาควรเป็นห้องที่ปรับปรุงขึ้นใช้เฉพาะกิจกรรมการสอนภาษาต่างประเทศ เนื่องจากต้องใช้การสอนผ่านเครื่องเสียง เทป วิดีโอ โดยผ่านหูฟัง อุปกรณ์ที่ใช้จึงควรมีความสะอาดและใช้งานได้ดีมีหูฟังเพียงพอกับผู้เรียน ห้องพยาบาลสภาพห้องควรมีความสงบ สะอาด สวยงาม อากาศถ่ายเทได้ดี มีป้ายนิเทศโปสเตอร์เกี่ยวกับสุขภาพ ห้องน้ำห้องส้วมควรอยู่ในห้องเดียวกัน ยาปฐมพยาบาลพื้นฐานมีครบถ้วนและเพียงพอ และในห้องควรมีโทรศัพท์สำหรับเหตุฉุกเฉิน ห้องพยาบาลควรมีสถานที่ที่นักศึกษาสามารถเข้าถึงง่าย ง่าย และเป็นสถานที่สำคัญควรเปิดบริการรองรับนักศึกษาให้ครอบคลุมทุกกลุ่มการเรียน สนามกีฬา มีสนามเพียงพอกับความต้องการและเหมาะสมเป็นส่วน เช่น สนามฟุตบอล วอลเลย์บอล และสนามบาสเก็ตบอล เป็นต้น

### 3.ความพึงพอใจในการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ปัจจุบันนักศึกษามองภาพของสถาบันการศึกษาไม่ได้เป็นแต่เพียงอาคารก่อสร้างทรงสี่เหลี่ยมเท่านั้น แต่เป็นดังอุทยานการเรียนรู้ที่มีสภาพสวยงามเป็นที่เก็บเกี่ยววิชาความรู้ มีอุปกรณ์ครบครัน และยังเป็นสถานที่พักผ่อนกับกลุ่มเพื่อนท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่สวยงาม สะดวกสบายเหมือนกับสวนสาธารณะ

ผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของอภิรดี กิจชนะเสรี (2545) ที่พบว่าผู้มาใช้งานศูนย์บริการเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความพึงพอใจในการใช้บริการปานกลาง

เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยเพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศหญิงมีความพึงพอใจมากกว่าเพศชายในทุกด้าน สอดคล้องกับผลการศึกษาของประสงค์ อุทัยและคณะ (2552) ที่พบว่านักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจต่อการใช้อาคารสถานที่มากกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อย่างไรก็ตามผลการศึกษาแตกต่างจาก

การศึกษาของธนาริ เพ็ชรรัตน์ (2551: 102) เรื่องความพึงพอใจของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนการสอนของกองงานวิทยาเขตบางนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งพบว่านักศึกษาเพศหญิงมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนการสอนในด้านอาคารและสถานที่ไม่แตกต่างจากเพศชาย

เมื่อจำแนกตามชั้นปี พบว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในบางด้าน โดยชั้นปีที่แตกต่างกันส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของธนาริ เพ็ชรรัตน์ (2551: 102) ที่พบว่านักศึกษาที่อยู่ในคณะแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนการสอนในด้านอาคารและสถานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ชั้นปีที่แตกต่างกันสามารถชี้ให้เห็นถึงความรู้สึกรักใคร่ ทศนคติที่มาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และประสบการณ์ที่ได้รับในแต่ละช่วงวัยที่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของกมลทิพย์ เกตุวรสุทร (2542: 75) ที่พบว่านักศึกษาในระดับชั้นปีที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นด้านสภาพแวดล้อมในการศึกษาแตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามคณะที่สังกัด พบว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยคณะที่แตกต่างกันส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้อาคารและสถานที่ของวิทยาลัยราชพฤกษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของธนาริ เพ็ชรรัตน์ (2551: 100) ที่พบว่านักศึกษาที่มีคณะแตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนการสอนด้านอาคารสถานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเนื่องมาจากการที่นักศึกษาจะเลือกเข้าศึกษาในคณะใดนั้นย่อมมาจากพื้นฐานการศึกษา ความรู้ ประสบการณ์ ความชอบที่สามารถเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจที่แสดงออกมา และการศึกษาของอภิวันท์ วีระเดโช (2552:79) ที่พบว่าลักษณะงานที่แตกต่างกันส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการสถานที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากความรู้ ประสบการณ์ ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อภาวะอารมณ์ในการตัดสินใจรวมถึงความพึงพอใจที่แตกต่างกัน

## ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา มีดังนี้

1.ควรมีการนำผลการศึกษานี้ไปใช้ในการพิจารณาเพื่อปรับปรุงอาคารและสถานที่ให้มีความเหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ต่อไป

2.ควรนำผลการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาอาคารและสถานที่ เช่น ในการจัดตารางการเรียนการสอน การวางแผนงบประมาณ การวางแผนโครงการสนับสนุนการศึกษาต่างๆ

3.ควรเปิดโอกาสให้ผู้ใช้อาคารและสถานที่ คือ บุคลากรของวิทยาลัยและนักศึกษา ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานอาคารและสถานที่ และสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยเพื่อเป็นการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างวิทยาลัย บุคลากร และนักศึกษา เช่น การมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบการใช้อาคารและสถานที่ และการวางแผนการประเมินผลการใช้ร่วมกัน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป มีดังนี้

1.ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาการใช้ประโยชน์จริงจากค่าอัตราการใช้ห้อง (Room Utilization Rate) และอัตราการใช้พื้นที่ (Space Utilization Rate) และ การใช้ประโยชน์ด้านการบริการและการบริหาร (Utilization of Service Administration Room) เพื่อเป็นการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์และเป็นแนวทางในการวางแผนนโยบายขยายการจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ไม่ก่อให้เกิดความสูญเปล่า และให้สอดคล้องกับความต้องการในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งวิทยาลัยราชพฤกษ์มีนโยบายปรับเปลี่ยนสถานะจากวิทยาลัยสู่มหาวิทยาลัยจึงควรมีการศึกษาในเรื่องนี้ต่อไป

2.ควรมีการศึกษาในเชิงลึกถึงปัญหาและสาเหตุที่ทำให้การใช้อาคารและสถานที่ไม่อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์เหมาะสมต่อการใช้งานได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะสถานที่ที่มีความเกี่ยวข้องกับคุณภาพการศึกษาและสุขภาพอนามัย เช่น สำนักหอสมุด ห้องปฏิบัติการ ห้องพยาบาล โรงอาหาร และห้องน้ำห้องส้วม เป็นต้น

3.ควรมีการศึกษารูปแบบการดำเนินงานอาคารและสถานที่ของสถาบันการศึกษาภายนอกที่มีการบริหารงานที่ดีมีความเหมาะสม เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและการวางแผนนโยบายงานอาคารและสถานที่ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

4.การศึกษาครั้งต่อไปควรครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้งานอาคารและสถานที่ทั้งคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา และในกลุ่มนักศึกษาควรศึกษาการใช้งานอาคารและสถานที่ให้วิเคราะห์ลึกลงไปในกลุ่มการเรียนแต่ละกลุ่มว่ามีการใช้งานแตกต่างกันอย่างไร

## เอกสารอ้างอิง

### ภาษาไทย

- กมลทิพย์ เกตุวรสุนทร. (2542). สภาพแวดล้อมสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติมหาวิทยาลัยรามคำแหงในทรรณะของนักศึกษาปริญญาโท. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กรมสามัญศึกษา. (2540). แนวทางปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ลาดพร้าว.
- จำนง ประสานวงศ์. (2545). สภาพและปัญหาการบริหารอาคารสถานที่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- จิตติยา เนตรวงษ์. (2551). การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้อาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. งานวิจัยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ชนาริ เพ็ชรรัตน์. (2551). “ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนการสอนของกองงานวิทยาเขตบางนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง” วารสารมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีที่ 11 ฉบับพิเศษ 1 กรกฎาคม – ธันวาคม 2551: 95-106.
- บุญช่วย จินดาประพันธ์. (2536). การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดลอม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- ประจวบ อุ่นเศียร. (2528). การศึกษาการบริหารงานที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติของคณะกรรมการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ประสงค์ อุทัย. (2552). ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการมหาวิทยาลัยธนบุรี 2551. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ ธนบุรีวิจัย ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยธนบุรี.
- เปี่ยมศักดิ์ เหล่าอัน. (2546). ปัญหาและความต้องการด้านอาคารสถานที่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สำนักงานบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏเลย.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2537). ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารทรัพยากรการศึกษา

- หน่วยที่ 13-15. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เมธี ปิรันธนานนท์. (2528). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: พิทักษ์อักษร.
- วัลลภ กันทรัพย์. (2535). “ความต้องการพื้นฐานของโรงเรียน”. *วิจัยสนเทศ*. 12(136), กองร้อย  
ทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิจิตร ตีจันทิก. (2537). การบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ: เอส. ซี. วี.
- วิทยาลัยราชพฤกษ์. (2553). *วิทยาลัยราชพฤกษ์*. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.rc.ac.th>.  
(4 มีนาคม 2553).
- สมบูรณ์ สุริยวงศ์ และคณะ. (2544). *ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์  
ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2530). *การเรียนรู้สิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ:  
กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา. (2537). *เกณฑ์มาตรฐานกลางสำหรับการจัดทำโครงการพัฒนา  
การศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในช่วงแผนพัฒนา ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544)*.  
ทบวงมหาวิทยาลัย.
- อภิรดี กิจชนะเสวี. (2545). *ประสิทธิภาพในการให้บริการต่อปัญหาและความต้องการของผู้ใช้ใน  
ศูนย์บริการเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยรามคำแหง*. การค้นคว้าแบบอิสระ  
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อภิวัฒน์ วีระเดโช. (2552). *ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการจัดกิจกรรมนันทนาการของ  
ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร*. ปริญญาโท วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ  
จัดการนันทนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรุณชัย ชัยเสวี. (2534). *การวิจัยของอาคาร สาเหตุและการแก้ไข*. กรุงเทพฯ: บริษัทเอเชีย  
เพรส จำกัด.

### ภาษาอังกฤษ

- Bursheim, Jeanne Merie Grum. (1993). **The Relationship Between Cooperative Learning  
School Environment and Productive School Work Cultures (Effective Schools)**.  
Minnesota: University of Minnesota.
- Campisano, Fred Anthony. (1992). **A Theoretical Model for The Effects of The School Work  
Environment in Justuit High School (Work Environment)**. Arizona: Arizona  
State University.

Ferguson, Ralph E. (1976). "A comparison of the design of open space and self-contained classroom school on the basis of input as perceived by various group and group satisfaction of the outcome", **Dissertation Abstracts International**. 36(10): 6392-A.